

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny

11-12/2021

**Zielona architektura
w Planie Strategicznym WPR 2023-2027**

**Program pomocowy
dla producentów trzody chlewnej**

Wsparcie dla małych przetwórców i RHD

Prywatny las z dotacją z PROW

Program dla szkół – edukuje i smakuje

**Szanowni
Państwo!**

Święta Bożego Narodzenia
mają u nas szczególną atmosferę.
To czas pojednania, miłości i nadziei.
To też puste miejsce przy stole
zostawione dla niespodziewanego gościa.
Zgodnie z tradycją, zanim podzielimy się opłatkiem,
wygaśmy wszelkie waśnie i spory.
Cieszymy się z obfitości świątecznego stołu,
z tradycyjnych dań i specjałów kuchni polskiej,
z różnorodności naszego dziedzictwa kulinarnego.
Pamiętajmy, że to dzięki rolnikom mamy zapewnione
bezpieczeństwo żywnościowe.

Życzę Państwu udanych Świąt Bożego Narodzenia, pełnych
przeżyć duchowych i radości z narodzin Zbawiciela.
Niech nadchodzący 2022 rok obdarzy Państwa
wieloma łaskami bożymi, zdrowiem
i pomyślnością.

Wicepremier
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Henryk Kowalczyk

HENRYK KOWALCZYK, wiceprezes Rady Ministrów, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

W poprzednim numerze Biuletynu przedstawiłem najpilniejsze zadania do realizacji. Są one jak najbardziej aktualne. Dwie kwestie wybijają się na pierwszy plan: ASF i zachowanie produkcji trzody chlewnej.

Te problemy ściśle łączą się ze sobą. Uważam, że skutecznie możemy walczyć z ASF, gdy będziemy jak najdokładniej znali wielkość populacji dzików na danym terenie. Od tego zaczynamy. Dysponujemy dziś nowoczesną technologią, która pozwoli to zrobić szybko i skutecznie. Odpowiednie wykorzystanie dronów będzie obiektywną metodą liczenia populacji dzików. Znając jej wielkość, możemy realnie zwalczać zagrożenie poprzez zmniejszenie głównego wektora rozprzestrzeniania się wirusa afrykańskiego pomoru świń. To ułatwi i przede wszystkim określi zadania dla poszczególnych kół łowieckich.

Dруга kwestia – utrzymanie hodowli trzody chlewnej – jest równie skomplikowana. Tak samo skomplikowana, jak i całe rolnictwo. Jestem przekonany, że siłą dialogu, doświadczeniem, wiedzą i praktyką możemy wspólnie te problemy rozwiązywać. Dlatego podejmuje rozmowy z przedstawicielami rolników i z rolnikami.

Pod koniec listopada spotkałem się z rolnikami w Pułtusku, a także z Krajową Radą Izby Rolniczych i prezesami wojewódzkimi. Obydwa spotkania i bezpośrednie rozmowy były bardzo pożyteczne. Ważny jest przepływ

informacji w obie strony – od urzędników do rolników i odwrotnie. Zawsze podkreślam, że rozwiązania nie są dla urzędników, lecz przede wszystkim dla rolników, a w konsekwencji dla konsumentów.

W wyniku tych rozmów powstał m.in. program pomocy dla producentów trzody chlewnej. Naszym zadaniem jest utrzymanie tej produkcji w gospodarstwach. Jestem przekonany, że sytuacja na tym rynku ulegnie poprawie w przyszłym roku. Dlatego też kierujemy wsparcie do tych producentów, którzy będą utrzymywać lochy. Jest to realna pomoc w tym trudnym czasie. Zależy nam, aby rolnicy nie likwidowali swoich hodowli. Szacowane koszty pomocy to ok. 400 mln zł.

Czasy dla rolników są bardzo trudne. Reforma Wspólnej Polityki Rolnej, Europejski Zielony Ład i pakiet klimatyczny „Fit for 55” to ogromne wyzwania i równie wielkie obawy. Szczególnie ten ostatni program – „Fit for 55”, czyli nowy pakiet klimatyczny, jest w mojej ocenie zbyt ambitny i w praktyce nie do zrealizowania w takim kształcie. Proponowane tempo zmian uważam za nierealne. Ponadto uważam, że „dokręcanie śruby” rolnictwu w celu ograniczenia emisji CO₂ spowoduje spadek produkcji, a to oznacza jej wyeksportowanie poza Unię Europejską. Jestem realistą i ekonomistą. Przypomnę, że UE odpowiada za ok. 7 proc. emisji CO₂ na świecie. Zatem redukcja o 50 proc. to i tak tylko 3,5 proc. redukcji światowej emisji. A co z produkcją w Chinach, Brazylii czy USA?

Jeśli my, w UE, ograniczymy produkcję rolną, to w zamian będziemy importować żywność z emisją CO₂ z innych regionów świata. Jasnym jest, że celów globalnego ograniczenia emisji nie osiągniemy.

Natomiast jako pozytywne, dające nam szanse, uważam zapisy dotyczące nowego podejścia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Przygotowujemy Krajowy Plan Strategiczny, w którym wprowadzamy postanowienia UE. Przygotowujemy różne ekoschematy, które mają pomóc zrealizować te cele. Będziemy wspierać aktywnych rolników, choć trudno jest o tę definicję. Wprowadziłem kilka zmian. Zwiększone zostały proponowane kwoty dla roślin motylkowych. Nastąpiło też przesunięcie środków z działań na infrastrukturę wsi na działania inwestycyjne rolników. Do Planu zgłoszonych zostało tysiące uwag. Analizujemy je na bieżąco. Plan wciąż się zmienia. I jeszcze pewnie kilka zmian wprowadzimy, zanim wyślemy go do Komisji Europejskiej do 1 stycznia. Także w trakcie uzgodnień z KE można jeszcze dokonywać zmian albo coś poprawić.

Zwracam uwagę, że w kwestii ekoschematów narosło wiele mitów i stąd pojawiają się obawy rolników. Podkreślam, że te proponowane roz-

wiązania są dobrowolne i nikt nikogo do niczego nie będzie zmuszał. Ekoschematy to będą dobrowolnie podejmowane przez rolników zobowiązania do określonego sposobu prowadzenia produkcji rolnej. To system zachęt, a nie nakazów.

Wiele kwestii jest jeszcze do uporządkowania. Mamy np. tylko około 3,5 proc. powierzchni ekologicznej. Natomiast aż 60 proc. produktów ekologicznych importujemy. Brakuje nam małego przetwórstwa. Będziemy je wspierać. Z Polskiego Ładu zaplanowaliśmy na ten cel 4 mld zł. W rolnictwie ekologicznym mnóstwo jest nieprawidłowości, także historycznych, np. orzechy, pomidory. Ma to być produkcja ekologiczna, a nie uprawa wyłącznie dla dopłat. Ustawa o rolnictwie ekologicznym będzie pewne sprawy porządkować.

Pamiętajmy też, że mamy lepszą pozycję wyjściową pod względem stosowanych nawozów sztucznych czy środków ochrony roślin. Bliżej też nam do rolnictwa zrównoważonego.

To są właśnie nasze szanse w nowej Wspólnej Polityce Rolnej.

Zmiany w podejściu do aktualnych wyzwań, zwłaszcza w zakresie zmian klimatycznych, objęły wszystkie sektory gospodarki. W odniesieniu do rolnictwa mamy zupełnie inną filozofię jego rozwoju.

Nacisk został położony na zastąpienie wspierania maksymalizacji zysku wsparciem dla rolnictwa zrównoważonego. Zmiany klimatu, wyludnianie się wsi, nadmierne zużycie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin wymusiły nowe podejście.

Odchodząc od dotychczasowych kierunków wsparcia, ukierunkowuje się główne działania na wzmocnienie małych i średnich gospodarstw rolnych. To przede wszystkim gospodarstwa rodzinne.

Ich znaczne wsparcie będzie możliwe dzięki temu, że na obszary wiejskie będą kierowane pieniądze pochodzące z innych wspólnotowych polityk, w tym m.in. z polityki spójności. W jej ramach ok. 10 mld euro może być przeznaczonych, w formie dedykowanych instrumentów, na działania na rzecz

rozwoju obszarów wiejskich w ramach właściwych programów krajowych i regionalnych. Stanowi to ponad 13,3 proc. całości alokacji.

Taka zmiana pozwala na skierowanie większych środków na bezpośrednie wsparcie rolników. Dlatego już teraz podejmujemy konkretne działania ukierunkowane na wyrównanie płatności dla ma-

łych i średnich gospodarstw rolnych. W 2022 r. zostanie przywrócona uzupełniająca płatność podstawowa, finansowana z budżetu krajowego. Służyć to będzie realizacji programu *Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw*, w ramach Polskiego Ładu dla polskiej wsi. Płatność, ze względu na szeroki zakres, przyczyni się do wzrostu średniego poziomu wsparcia bezpośredniego dla zdecydowanej większości krajowych producentów rolnych. Takie rozwiązanie oraz utrzymanie płatności redystrybucyjnej spowodują, że już od kampanii w przyszłym roku rolnicy, którzy posiadają gospodarstwa o wielkości od 3 do 30 ha użytków rolnych, uzyskają płatności bezpośrednie na średnim poziomie przekraczającym średnią UE.

Ponadto od 2023 r., dzięki utrzymaniu uzupełniającej płatności podstawowej oraz zwiększeniu środków na płatność redystrybucyjną z 8,3 proc. do 11,57 proc. koperty finansowej na płatności bezpośrednie, średni poziom wsparcia na hektar we wszystkich gospodarstwach o wielkości do 50 ha, które stanowią 97 proc. gospodarstw, będzie wyższy od przeciętnej unijnej.

Wstępnie szacujemy, że odpowiednia ustawa będzie mogła wejść w życie 15 marca 2022 r., tj. z dniem rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich za rok 2022.

Od 2023 r. średni poziom wsparcia na hektar we wszystkich gospodarstwach o wielkości do 50 ha, które stanowią 97 proc. gospodarstw, będzie wyższy od przeciętnej unijnej.

W numerze:

MRiRW

Zielona architektura w Planie Strategicznym WPR 2023–2027	4
Łatwiejsza sprzedaż bezpośrednia	9
Program pomocowy dla producentów trzody chlewnej	9
Wsparcie dla sektora drobiarskiego	10
Rolnik lepiej chroniony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi	11
Zmiany w Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym	13
Kolejny krok do utworzenia Narodowego Holdingu Spożywczego	15
Posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa	16
Polska i Słowacja razem dla rolnictwa	17
25-lecie członkostwa Polski w OECD	18
45. Ogólnopolski Konkurs Jakości Prac Scaleniovych rozstrzygnięty	19
Doradca Roku 2021	21
Plan bezpieczeństwa biologicznego	22
Brexit – zmian ciąg dalszy	25
Innowacje w działalności PIORiN wspierające gospodarkę	27
Zasady znakowania żywności	30

ARiMR

Wsparcie dla małych przetwórców i RHD	32
Prywatny las z dotacją z PROW	33
Wniosek o płatność z PROW można złożyć przez internet	35

KOWR

Program dla szkół – edukuje i smakuje	36
---	----

KRUS

Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa	39
---	----

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Zielona architektura

w Planie Strategicznym WPR 2023–2027

Rolnictwo jest dziedziną gospodarki bardzo silnie uzależnioną od stanu i zasobów środowiska oraz warunków klimatycznych, a jednocześnie ma na nie znaczny wpływ. Zgodnie z nowym, jeszcze nieopublikowanym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nowa Wspólna Polityka Rolna będzie mocno ukierunkowana na cele środowiskowe.

■ Cele środowiskowe w nowej WPR

W uzgodnionym już, lecz jeszcze nieopublikowanym rozporządzeniu stanowiącym podstawę realizacji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)¹, spośród dziewięciu wskazanych celów szczegółowych WPR, aż trzy dotyczą środowiska i klimatu, tj.:

- przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego

gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;

- przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.

Rozporządzenie obliguje także państwa członkowskie do przeznaczenia co najmniej 40% całkowitego budżetu WPR na klimat i 35% alokacji II filaru WPR na środowisko.

Państwa członkowskie, projektując swoje plany strategiczne dla WPR na lata 2023–2027, muszą

uwzględnić potrzeby w zakresie rozwoju rolnictwa i wsi, odnosząc się jednocześnie do założeń strategii Europejski Zielony Ład oraz zadań związanych z realizacją szeregu dyrektyw Unii Europejskiej, takich jak np. pestycydowa, azotanowa, ptasia i siedliskowa.

Cele środowiskowe WPR będą realizowane przez „Zieloną architekturę”, składającą się z warunkowości, ekoschematów oraz instrumentów II filaru (odpowiednika obecnego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – PROW).

W nowej perspektywie finansowej UE dotychczasowa zasada wzajemnej zgodności (ang. *cross-compliance*) oraz praktyki zazielenienia zostały zastąpione jednym instrumentem – tzw. warunkowością.

Warunkowość, tak jak obecnie zasada wzajemnej zgodności, składa się z wymogów podstawowych

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (planów strategicznych WPR), finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013.

w zakresie zarządzania (wymogów SMR) oraz norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (norm DKR), odnoszących się do następujących obszarów:

- klimat i środowisko;
- zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowie roślin;
- dobrostan zwierząt.

Jednocześnie, w celu zapewnienia większych korzyści środowisko-klimatycznych, na poziomie przepisów UE zakres warunkowości został rozszerzony o nowe normy DKR, a część już obowiązujących, m.in. w ramach zazieleniania, została wzmocniona.

Rolnicy będą więc zobowiązani m.in. do przestrzegania nowej normy DKR 2 dotyczącej ochrony obszarów podmokłych i torfowisk. Przewiduje się, że norma ta zacznie obowiązywać od 2025 r. Kolejna norma DKR 7 dotycząca dywersyfikacji upraw stanowi kontynuację praktyki realizowanej w ramach zazieleniania, z tym że zmniejszone zostały wielkości progowe, które mogą zajmować poszczególne uprawy w gospodarstwie (obowiązek prowadzenia co najmniej trzech upraw, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych – GO, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% GO). Do realizacji tej normy zobowiązane będą gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha GO.

Dotychczasowa norma dotycząca obowiązku zachowania określonych elementów krajobrazu (oczek wodnych o powierzchni do 100 m², drzew – pomników przyrody i rowów do 2 m szerokości) została rozszerzona o obowiązek przeznaczania w gospodarstwie 4% powierzchni GO na obszary lub obiekty nieprodukcyjne. W przypadku, jeśli rolnik zdecyduje się wypełnić to zobowiązanie za pomocą międzyplonów lub upraw wiążących azot (bez środków

ochrony roślin), będzie wymagany większy, siedmioprocentowy udział tych obszarów na GO, z czego co najmniej 3% powierzchni GO będzie musiało być przeznaczone na obiekty i obszary nieprodukcyjne. Normę tę będą zobowiązane spełniać gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha GO.

Ponadto w zakres wymogów SMR włączono także te odnoszące się do wybranych artykułów Ramowej Dyrektywy Wodnej (m.in. w zakresie pozwoleń na pobór i piętrzenie wody) oraz dyrektywy dotyczącej zrównoważonego stosowania pestycydów (kontrola zostaną poddane: stosowanie środków ochrony roślin na obszarach chronionych, np. na terenie parków narodowych, obszarach Natura 2000, strefach wody do poboru, strefach ochrony siedlisk lub gatunków silnie związanych z wodami, a także sposób postępowania z opakowaniami po środkach ochrony roślin, resztkami cieczy użytkowej po zabiegu, czy też unieszkodliwianiem niewykorzystanych środków ochrony roślin).

Jednocześnie, w wyniku prac na poziomie unijnym, w ramach warunkowości nie będą obowiązywać wymogi dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt (IRZ).

Do przestrzegania warunkowości będą zobowiązani beneficjenci ubiegający się o płatności bezpośrednie oraz o niektóre płatności w ramach II filaru, tj. płatności analogicznych do obecnych, takich jak ONW czy płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne. W przypadku nieprzebrzegania tych obowiązków sankcja co do zasady będzie wynosiła 3% kwoty płatności – tak jak obecnie jest określone w zasadzie wzajemnej zgodności.

Warunkowość będzie stanowiła podstawę do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych, dobrowolnych działań w ramach ambitniejszych elementów zielonej architektury – takich jak ekoschematy

czy prośrodowiskowe płatne zobowiązania wieloletnie w ramach II filaru WPR.

■ Ekoschematy

Są to inaczej systemy na rzecz klimatu i środowiska, będące elementem I filaru WPR, stanowiące rodzaj płatności na rzecz środowiska i klimatu, na które trzeba przeznaczyć co najmniej 25% płatności bezpośrednich. Płatność ta jest obowiązkowa do wdrożenia przez państwa członkowskie, natomiast dobrowolna dla rolników.

Przy projektowaniu ekoschematów przyjęto założenie, że I filar powinien mieć charakter powszechny, a proponowane ekoschematy powinny cechować nieskomplikowanie i prostota, by zwiększyć ich dostępność oraz powszechne zastosowanie w gospodarstwach, żeby poprzez efekt skali z jednej strony osiągnąć najwyższą efektywność w zakresie pozytywnego oddziaływania na środowisko i klimat, z drugiej natomiast zapewnić wykorzystanie środków przeznaczonych na ten cel.

Proponuje się wdrożenie niżej podanych grup ekoschematów.

- Ekoschematy obejmujące praktyki w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i amoniaku do atmosfery.

Przyczyniają się one do przeciwdziałania zmianom klimatu. Celem tych interwencji, związanych z właściwym zarządzaniem nawozami naturalnymi poprzez jak najszybsze wymieszanie ich z glebą w celu maksymalnego wykorzystania zawartych w nich składników odżywczych przez rośliny, a także ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych (GHG) i amoniaku do atmosfery.

W ramach tej grupy proponuje się, aby wsparciem były objęte powierzchnie, na których rolnicy realizują następujące ekoschematy:

Wśród ekoschematów obejmujących praktyki poprawiające zasoby wodno-glebowe znajduje się m.in. opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia

- ✓ wymieszanie obornika na GO w ciągu 12 godzin od aplikacji,
- ✓ stosowanie nawozów płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo,
- ✓ prowadzenie uprawy uproszczonej (bezorkowej i/lub pasowej połączonej z obowiązkiem pozostawienia całości resztek poźniwnych w formie mulczu).
- Ekoschematy obejmujące praktyki poprawiające zasoby wodno-glebowe.

Ich celem jest w szczególności ochrona zasobów naturalnych gleb poprzez promowanie praktyk, które związane są ze wzbogacaniem gleby w materię organiczną, czy też jej ochroną przed erozją. Poprawa dodatniego bilansu materii organicznej w glebie wpływa także na poprawę jakości gleby, a tym samym na poprawę retencji wodnej gleb. Dodatkowo racjonalizacja nawożenia pozytywnie wpływa na ochronę wód przed eutrofizacją poprzez zmniejszenie strat składników pokarmowych.

W ramach tej grupy proponuje się, aby wparciem były objęte powierzchnie, na których rolnicy realizują następujące ekoschematy:

- ✓ międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe,
- ✓ zróżnicowana struktura upraw (min. 20% upraw o pozytywnym

wpływie na bilans materii organicznej (m.in. bobowate), udział zbóż i rzepaku nie przekracza 65%, udział upraw o ujemnym wpływie na bilans materii organicznej nie przekracza 30%),

- ✓ opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (variantów: podstawowego i z wapnowaniem),
- ✓ retencionowanie wody na trwałych użytkach zielonych.
- Ekoschematy obejmujące praktyki wpływające na poprawę różnorodności biologicznej.

Ich celem jest wsparcie działań, które przyczyniają się do odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, a także wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i różnicowania krajobrazu rolniczego.

W ramach tej grupy proponuje się, aby realizować wymienione cele poprzez następujące ekoschematy:

- ✓ obszary z roślinami miododajnymi (wysiew mieszanki roślin miododajnych składającej się z co najmniej dwóch gatunków),
- ✓ ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych (TUZ) z obsadą zwierząt (0,3–2 DJP w sezonie wegetacyjnym),
- ✓ przeznaczenie 7% powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne,

- ✓ utrzymanie zadrzewień śródplonnych, które zostaną zrealizowane jako inwestycje leśne i zadrzewieniowe w ramach II filaru WPR,
- ✓ utrzymanie systemów rolno-leśnych, które zostaną zrealizowane jako inwestycje leśne i zadrzewieniowe w ramach II filaru WPR.
- Ekoschematy obejmujące praktyki dotyczące zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin.

Ich celem jest zachęcenie rolników do promowania zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin poprzez zmniejszenie ich negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko. W ramach tych interwencji rolnicy mogą ubiegać się o wsparcie w zakresie następujących ekoschematów (nie będą mogli ich realizować na tej samej powierzchni):

- ✓ prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin – potwierdzone certyfikatem,
- ✓ biologiczna ochrona upraw (stosowanie preparatów mikrobiologicznych).

- Rolnictwo ekologiczne.

Z uwagi na pozytywny wpływ systemu rolnictwa ekologicznego na glebę, wodę i bioróżnorodność, proponuje się, aby w ramach ekoschematów wspierane było stosowanie ekologicznych metod produkcji (w postaci płatności powierzchniowych do upraw ekologicznych). Rolnictwo ekologiczne łączy produkcję żywności wysokiej jakości z ochroną środowiska i bioróżnorodności – jest jednym ze zrównoważonych systemów produkcji, który znacznie minimalizuje presję rolnictwa na środowisko. System produkcji ekologicznej wyklucza bowiem stosowanie syntetycznych nawozów i środków ochrony roślin, wymaga też stosowania złożonego płodozmianu i zabiegów chroniących glebę (czyli m.in. płodozmianu i np. poplonów/międzyplonów, wsiewek – co

pozytywnie wpływa na jakość gleb, w tym ograniczanie ubytku materii organicznej lub jej zwiększanie, podniesienie różnorodności mikrobiologicznej gleb, ograniczanie erozji oraz przeciwdziałanie przesuszeniu gleb, co ma przełożenie na lepsze efekty produkcji rolnej) i wodę (poprzez zrównoważone i racjonalne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów wykluczające stosowanie syntetycznych środków ochrony roślin i nawozów). Poprzez dążenie do zrównoważenia produkcji roślinnej i zwierzęcej, a także „domykania” dzięki temu obiegu materii w gospodarstwie, system produkcji ekologicznej wpływa na zwiększenie zawartości materii organicznej w glebie i jest korzystny dla klimatu. Zrównoważone praktyki rolnicze stosowane w ramach rolnictwa ekologicznego sprzyjają zmniejszeniu emisji CO₂ i N₂O do atmosfery.

Wspieraniem w ramach ekoschematów objęte będą też gospodarstwa stosujące podwyższone standardy w zakresie dobrostanu zwierząt.

■ Interwencje prośrodowiskowe

Zostaną one wdrożone w ramach II filaru WPR. Realizowane będą interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz leśne i zadrzewieniowe, wynagradzające rolnikom dobrowolne stosowanie praktyk ponadstandardowych, wykraczających ponad warunkowość i zakres ekoschematów. Interwencje z tej grupy realizowane będą, podobnie jak ma to miejsce w ramach PROW 2014–2020, jako zobowiązania wieloletnie, w ramach których rolnik realizuje szereg wymogów ukierunkowanych na zachowanie określonych zasobów przyrodniczych.

Zaprojektowano następujące interwencje:

- rolno-środowiskowo-klimatyczne:
- ✓ ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków ptaków

na obszarach Natura 2000/poza obszarami Natura 2000 – w celu utrzymania, zapobiegania pogarszaniu się lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk ptaków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej,

- ✓ ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 – czyli promowanie eks-

Ekoschematy obejmujące praktyki wpływające na poprawę różnorodności biologicznej to m.in. ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych (TUZ) z obsadą zwierząt (0,3–2 DJP w sezonie wegetacyjnym)

tensywnego użytkowania rolniczego na trwałych użytkach zielonych, aby zapobiec zanikaniu łąk i pastwisk bądź przeciwdziałać intensyfikacji rolnictwa, a tym samym zapewnić dogodne warunki bytowania dla wielu cennych siedlisk i gatunków, których występowanie jest uzależnione od prowadzenia działalności rolniczej,

- ✓ wieloletnie pasy kwietne – czyli promowanie zakładania na gruntach ornych i utrzymania śródpolnych, wieloletnich pasów kwietnych, stanowiących jednocześnie korytarze ekologiczne i ostoje dla wielu gatunków zwierząt,
- ✓ zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew

owocowych – w celu ochrony dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny,

- ✓ zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – czyli zachowanie tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich, a także dawnych

odmian oraz miejscowych populacji i ekotypów uprawianych na terenie Polski, czego skutkiem będzie dywersyfikacja upraw sprzyjająca zwiększaniu bioróżnorodności na terenach wiejskich,

- ✓ zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie – w celu zachowania i gospodarczego wykorzystania zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie hodowli ras zachowawczych krów, koni, owiec, świń i kóz;
- leśne i zadrzewieniowe:
- ✓ zalesianie gruntów rolnych – kontynuacja obecnego wsparcia polegającego na zalesianiu gruntów ornych niskiej klasy

Interwencje leśne i zadrzewieniowe wdrażane będą w ramach II filaru WPR

- bonitacji – nieprzydatnych do produkcji rolniczej,
- ✓ premie zalesieniowe i pielęgnacyjne – wypłacane do zalesionych gruntów rolnych (przez 12 lat), jak również gruntów odłogowanych, pokrytych sukcesją naturalną (przez 5 lat), w celu rekompensaty kosztów związanych z pielęgnacją i utrzymaniem zalesionych gruntów,
- ✓ zwiększanie bioróżnorodności i odporności lasów prywatnych – kontynuacja obecnego wsparcia polegającego na dofinansowywaniu działań właścicieli lasów prywatnych w zakresie zróżnicowania składu gatunkowego istniejących drzewostanów oraz wykonania niezbędnych cięć pielęgnacyjnych,
- ✓ tworzenie zadrzewień śródpolnych – sadzenie drzew i krzewów na GO, głównie gatunków liściastych (biocenotycznych lub miododajnych), dzięki czemu stanowią one będą kluczowy element krajobrazu, istotny dla zachowania bioróżnorodności obszarów rolnych, w tym bazę pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających,

- wspomagając utrzymanie równowagi ekologicznej w systemach rolniczych,
- ✓ zakładanie systemów rolno-leśnych – sposób użytkowania gruntów, na których drzewa uprawia się w połączeniu z uprawą roli na tym samym gruncie, przyczyniając się istotnie do zwiększenia retencji krajobrazowej na obszarach wiejskich oraz łagodzenia zmian klimatu.

■ Interwencje inwestycyjne II filaru WPR

Będą dopełnieniem interwencji prośrodowiskowych o charakterze płatności do powierzchni (lub zwierząt). Dofinansowywane będą inwestycje w zakresie wyposażenia gospodarstw rolnych w sprzęt i urządzenia przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, np. urządzenia lub maszyny do: precyzyjnej uprawy, aplikacji nawozów i środków ochrony roślin, uprawy bezorkowej, przechowywania nawozów naturalnych, magazynowania lub powtórnego wykorzystania wody. Wspierane będą inwestycje adaptacyjne dotyczące poprawy warunków termicznych i wentylacji

budynków inwentarskich oraz zabezpieczenia upraw przed nagłymi zjawiskami pogodowymi (np. przymrozkami, gradem). W celu upowszechnienia korzystnych dla środowiska metod produkcji wspierany będzie rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Wsparcie obejmie też inwestycje w gospodarstwach w zakresie OZE (biogaz, energia wodna) i poprawy efektywności energetycznej.

Działania (inwestycje) na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu są też elementem interwencji w sektorze owoców i warzyw.

■ Współpraca, transfer wiedzy, cyfryzacja

Wdrożenie interwencji prośrodowiskowych nie będzie możliwe bez transferu wiedzy. Podczas prac nad planem strategicznym WPR wskazano na konieczność podnoszenia wiedzy rolników w zakresie racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych – wody, gleby, powietrza oraz łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich. Z tego powodu przewiduje się prowadzenie doradztwa oraz szkoleń w zakresie aspektów środowiskowo-klimatycznych działalności rolniczej.

**Departament Płatności
Bezpośrednich MRiRW**
tel. 22 623 12 34

**Departament Klimatu
i Środowiska MRiRW**
tel. 22 623 21 51

**Departament Wspólnej Polityki
Rolnej MRiRW**
tel. 22 623 18 42

Zdjęcia: Francisek-, Thaut Images-, Familie-eisenlohr.de-, Barmalini.Stock.adobe.com

Łatwiejsza sprzedaż bezpośrednia

26 listopada 2021 r. Senat RP przyjął ustawę *o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników w wyznaczonych miejscach*. Przepisy ustawy mają wejść w życie 1 stycznia 2022 r.

Projektowane przepisy mają na celu rozpowszechnienie sprzedaży bezpośredniej głównie w miastach, przez wprowadzanie przez władze gmin piątku i soboty jako dnia sprzedaży bezpośredniej dla rolników zbywających swoje

produkty. Wprowadzone regulacje będą sprzyjać skracaniu łańcuchów żywnościowych oraz ułatwiać dostęp do produktów wytworzonych przez małych, lokalnych producentów rolnych poprzez oferowanie produktów w miejscach atrakcyjnych turystycznie.

Przepisy ustawy przewidują również zwolnienie w piątek i sobotę z opłaty targowej rolników oraz ich domowników prowadzących handel produktami rolnymi i spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła.

Skupienie handlu w piątek i sobotę, w jednym wyznaczonym dla rolników warunkach, nie tylko leży w interesie rolników, lecz także ma wymiar społeczny i zdrowotny. Nastąpi pogłębienie powiązań lokalnych producentów z konsumentami, co również przełoży się na aktywizację i rozwój danej gminy.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Program pomocowy dla producentów trzody chlewnej

■ Beneficjenci

Program skierowany jest do rolników utrzymujących lochy i produkujących prosiąt:

- urodzone w gospodarstwie rolnym od 15 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r.,
- których oznakowanie zostało lub zostanie zgłoszone do ARiMR do 15 kwietnia 2022 r.

Pomoc będzie przysługiwać dla stada zarejestrowanego na dzień 15 listopada 2021 r.

■ Wartość pomocy

Stawka pomocy wynosi 1000 zł do każdego urodzonego 10 prosiąt. Pomoc będzie wypłacana wyłącznie do 5000 prosiąt (czyli dla 500 loch).

■ Zasady udzielenia pomocy

Pomoc będzie udzielana na wniosek producenta rolnego, składany do biura powiatowego ARiMR od 1 do 30 kwietnia 2022 r. Pomoc będzie wypłacana do 30 czerwca 2022 r. Wniosek będzie prosty i będzie zawierał podstawowe informacje

Pomoc wynosi 1000 zł do każdego urodzonego 10 prosiąt

o producencie rolnym i jego gospodarstwie takie jak:

- imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres producenta świń ubiegającego się o pomoc;
- numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL) albo numer identyfikacji podatkowej (NIP) producenta

świń ubiegającego się o pomoc, a w przypadku osób fizycznych nieposiadających numeru PESEL – numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;

- oświadczenie producenta świń ubiegającego się o pomoc:
  - ✓ oświadczenie o zgłoszeniu do 15 kwietnia 2022 r. oznakowania świń urodzonych od

15 listopada 2021 do 31 marca 2022 r.,

- ✓ oświadczenie o zagrożeniu utratą płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19.

■ Grupa beneficjentów

Pomocą objętych zostanie ok. 44 tys. rolników utrzymujących lochy, z których przeważająca większość to mali producenci. Rolnicy utrzymujący do 50 loch stanowią 77% wszystkich producentów loch (33 547).

■ Koszty pomocy

Szacowane koszty pomocy wynoszą ok. 400 mln zł.

Departament Informacji
i Komunikacji MRiRW
tel. 22 623 18 38

Zdjęcie: Fotolia

Wsparcie dla sektora drobiarskiego

Będzie wniosek do Komisji Europejskiej

Wystąpienie grypy ptaków spowodowało trudną sytuację na rynku mięsa drobiowego. Podjęto prace dotyczące sporządzenia wniosku Rzeczypospolitej Polskiej do Komisji Europejskiej (KE) w sprawie zastosowania nadzwyczajnych środków wsparcia dla sektora drobiarskiego w Polsce z tytułu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy u drobiu w latach 2019–2021.

Wystąpienie grypy ptaków spowodowało trudną sytuację na rynku mięsa drobiowego

Wniosek powinien zawierać precyzyjne oszacowanie strat gospodarstw utrzymujących drób, prowadzących działalność nadzorowaną, położonych na obszarach zapowietrzonych i zagrożonych, ustanowionych po wystąpieniu ognisk grypy ptaków oraz udokumentowaną ocenę strat poszczególnych gospodarstw, sporządzoną na podstawie danych zawartych w stosownej dokumentacji (finansowej, dokumentacji kurnika lub

innych dostępnych dokumentach). Szacowane straty mogą dotyczyć jedynie okresu, w którym działalność danego gospodarstwa podlegała ograniczeniom, ustanowionym w stosownych aktach prawnych, w związku z wystąpieniem grypy ptaków.

W następstwie złożonego wniosku przez kraj członkowski KE, w drodze rozporządzenia wykonawczego, ustanawia nadzwyczajne środki wsparcia dla sektora

w tym państwie. Rozporządzenie KE stanowi podstawę do przygotowania krajowego prawodawstwa mającego na celu wdrożenie tych środków.

Ze względu na niespotykaną dotychczas skalę wystąpienia choroby w gospodarstwach komercyjnych utrzymujących drób, przygotowanie dokumentacji merytorycznej dotyczącej strat w tych gospodarstwach powierzono Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (KOWR), jako instytucji wiodącej, przy udziale: Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Głównego Inspektoratu Weterynarii oraz Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

W związku z podjętymi działaniami do KOWR wpłynęło 2311 deklaracji strat od 950 producentów sektora drobiarskiego. Aktualnie dane zawarte w deklaracjach są porządkowane i analizowane. Jednocześnie trwają prace na poziomie eksperckim, dotyczące oszacowania strat w poszczególnych kategoriach z uwzględnieniem ww. danych, zawartych w deklaracjach.

Wniosek do Komisji Europejskiej zostanie złożony po zakończeniu tych prac.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Davit85.Stock.adobe.com

Rolnik lepiej chroniony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi

23 listopada br. prezydent RP podpisał ustawę, która ma na celu wdrożenie do krajowego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych.

Należy podkreślić, że w Polsce od lipca 2017 r. obowiązują przepisy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Jednak w związku z tym, że dyrektywa 2019/633 wprowadza przepisy wychodzące poza zakres obowiązującej ustawy, podjęto decyzję o opracowaniu nowej ustawy, ale o takim samym tytule.

Nieuczciwe praktyki handlowe w łańcuchu dostaw żywności wynikają z braku równowagi sił między podmiotami działającymi w łańcuchu dostaw. Zachodzące w ostatnich latach procesy koncentracji sektora przetwórczego i detalicznego doprowadziły do skumulowania siły przetargowej i do nadużywania pozycji dominującej. Wzrasta presja wywierana na najsłabsze podmioty, które są podatne na stosowanie wobec nich nieuczciwych praktyk handlowych. W praktyce zdarza się niestety często, że duże podmioty, ze względu na swoją pozycję i siłę negocjacyjną, narzucają rolnikom jednostronnie niekorzystne warunki współpracy. Nieuczciwe praktyki godzą w pozycję rolników oraz zaburzą konkurencję na jednolitym rynku, a tym samym hamują rozwój rolnictwa.

Dla prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw żywności niezbędne jest zachowanie dobrych relacji między wszystkimi jego ogniwami. Ważne jest, aby w łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych wszyscy jego uczestnicy mieli poczucie funkcjonowania na tych samych zasadach, bez względu na ich potencjał ekonomiczny. Zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych jest jednym z kluczowych elementów zapewnienia lepszego funkcjonowania łańcucha dostaw żywności, a także ograniczenia zmienności cenowej na rynkach i wzmacniania roli organizacji producentów.

W stosunku do obowiązujących przepisów przepisy nowej ustawy w większym stopniu chronią słabszą ekonomicznie stronę transakcji, którą jest rolnik.

Poprzez rozszerzenie definicji produktów rolnych i spożywczych będą mogły być również badane relacje dotyczące obrotu, m.in. pasz, żywych zwierząt, nasion roślin oleistych.

W ustawie zdefiniowano 16 nieuczciwych praktyk – 10, które są bezwzględnie zakazane oraz sześć, które są dozwolone pod warunkiem, że zostały jednoznacznie uzgodnione w umowie między nabywcą a dostawcą.

Precyzyjnie określono terminy płatności, po upływie których będzie można uznać, że stosowana jest nieuczciwa praktyka: w przypadku łatwo psujących się produktów rolnych lub spożywczych jest to 30, a dla pozostałych produktów – 60 dni.

Organem właściwym w sprawach praktyk polegających na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej jest, tak jak dotychczas, prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK).

Należy podkreślić, że przepisy ustawy umożliwiają przeprowadzenie postępowania przez prezesa UOKiK nie tylko w przypadku stosowania nieuczciwych praktyk wskazanych wprost w ustawie, lecz także w sytuacjach, gdy zidentyfikowana praktyka mająca znamiona wykorzystywania przewagi kontraktowej jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes.

Ważnym aspektem jest zapewnienie anonimowości składającego zawiadomienie w trakcie postępowania i po jego zakończeniu.

W ustawie określono kary za stosowanie nieuczciwych praktyk wykorzystujących przewagę kontraktową, za utrudnianie prowadzenia postępowania oraz za niewykonywanie decyzji nakładającej karę. Tego typu sankcje mają mieć przede wszystkim charakter prewencyjny i zniechęcać przedsiębiorców do stosowania nieuczciwych praktyk.

Należy podkreślić, że celem ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi jest przede wszystkim zapewnienie prawidłowego funkcjonowania łańcucha dostaw produktów rolnych i żywności w Polsce. Przepisy ustawy zapewniają dostawcom produktów rolnych i spożywczych większą pewność funkcjonowania na rynku i dają możliwość sprzedaży produktów przez rolników na partnerskich warunkach. Wzmacniają pozycję producenta rolnego jako równoprawnego uczestnika rynku w stosunku do dużych ekonomicznie podmiotów oraz w większym stopniu chronią go przed nieuczciwym wykorzystywaniem przewagi kontraktowej.

■ Lista nieuczciwych praktyk

- Praktyki, które są całkowicie zakazane („praktyki czarne”):
  - ✓ zapłata w terminie późniejszym niż 30 dni za produkty łatwo psujące się i 60 dni na pozostałe produkty;
  - ✓ anulowanie zamówienia produktów łatwo psujących się w terminie krótszym niż 30 dni przed przewidywanym terminem dostarczenia;
  - ✓ jednostronna zmiana przez nabywcę warunków umowy na dostawę;
  - ✓ nieuzasadnione obniżenie należności z tytułu dostarczenia produktów po ich przyjęciu w całości albo w umówionej części, w szczególności na skutek żądania udzielenia rabatu (dodatkowa zakazana praktyka);
  - ✓ żądanie od dostawcy płatności niezwiązanych ze sprzedażą produktów rolnych i żywnościowych;
  - ✓ żądanie od dostawcy zapłaty za pogorszenie jakości lub stratę produktów, która nastąpiła w lokalu nabywcy lub gdy znajdują się one

w posiadaniu nabywcy i która nie została spowodowana zaniedbaniem lub winą dostawcy;

- ✓ odmowa potwierdzenia na piśmie warunków umowy dostawy, które zostały uzgodnione między nabywcą a dostawcą i dla których dostawca poprosił o pisemne potwierdzenie;
- ✓ bezprawne pozyskiwanie, wykorzystywanie lub ujawnienie przez nabywcę tajemnic handlowych dostawcy;

i spożywczych dostawcy bez zapłaty za te niesprzedane produkty;

- ✓ pobieranie od dostawcy opłaty stanowiącej warunek przechowywania, prezentowania lub oferowania do sprzedaży jego produktów lub udostępniania takich produktów na rynku;
- ✓ żądanie od dostawcy ponoszenia całości lub części kosztów rabatów na produkty rolne i spożywcze sprzedawane przez

Przepisy ustawy zapewniają dostawcom produktów rolnych i spożywczych większą pewność funkcjonowania na rynku i dają możliwość sprzedaży produktów przez rolników na partnerskich warunkach

- ✓ stosowanie działań odwetowych wobec dostawcy, gdy ten wykonuje swoje prawa umowne lub prawne, w tym gdy składa skargę lub współpracuje z organami ścigania podczas dochodzenia;
- ✓ żądanie od dostawcy rekompensaty za koszty rozpatrzenia skarg konsumentów związanych ze sprzedażą produktów dostawcy, dotyczących przypadków, które wystąpiły z przyczyn niezawinionych przez dostawcę.
- Praktyki dozwolone pod warunkiem, że zostaną przed ich stosowaniem jasno i jednoznacznie uzgodnione w umowie między nabywcą a dostawcą („praktyki szare”):
  - ✓ zwrot przez nabywcę niesprzedanych produktów rolnych

kupującego w drodze promocji;

- ✓ wymaganie od dostawcy zapłaty za reklamowanie produktów rolnych i żywnościowych przez nabywcę;
- ✓ wymaganie od dostawcy zapłaty za prowadzenie marketingu produktów;
- ✓ obciążanie dostawcy opłatami za czynności wykonywane przez pracowników zajmujących się urządzeniem lokalu wykorzystywanego do sprzedaży produktów rolnych lub spożywczych dostawcy.

Departament Rynków Rolnych
MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcie: Alexander.Stock.adobe.com

Zmiany w Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym

W związku z zatwierdzeniem przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą C(2021) 6553 z dnia 31 sierpnia 2021 r. zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 w zakresie *Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego*, dokonano zmiany przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego¹. Wprowadzone w przepisach zmiany dotyczą:

- zwiększenia stawek płatności dla poszczególnych pakietów/wariantów;
- zniesienia mechanizmu degresywności płatności w Pakiecie 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000*;
- aktualizacji wysokości kwot przeznaczonych na refundację kosztów transakcyjnych.

Obowiązujące dotychczas stawki płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych zostały

oszacowane w 2014 r. na podstawie danych z lat 2010–2012. Nie odzwierciedlały one zatem właściwie obecnych uwarunkowań ekonomicznych kształtujących wysokość poniesionych kosztów i utraconych dochodów związanych z podjętymi zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi. Dlatego też dokonano aktualizacji stawek płatności w oparciu o kalkulacje przeprowadzone zgodnie z pierwotnie zastosowaną metodyką przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB. Zaktualizowane stawki płatności przedstawione zostały w tabeli na następnej stronie.

Jednocześnie, w związku z aktualizacją stawek płatności, zwiększono wysokości kwot przeznaczonych na refundację kosztów transakcyjnych w ramach Pakietów: 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000*

i 5. *Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000* (o 17,5 %) oraz wariantu 6.2. Pakietu 6. *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* (o 23%).

Ze względu na szczególne znaczenie obszarów Natura 2000 dla zachowania bioróżnorodności, zniesiono stosowanie mechanizmu degresywności (tj. systemu obniżania stawki płatności po przekroczeniu odpowiednich progów powierzchni objętej płatnością) w ramach Pakietu 4. *Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000*.

Opisane powyżej zmiany przepisów mają zastosowanie do wszystkich wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożonych w ramach kampanii naboru wniosków 2021 r., która rozpoczęła się 15 marca 2021 r. (zarówno nowych, jak i kontynuacyjnych).

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. poz. 415, z późn. zm.).

Lp.	Pakiet	Wariant	Stawki płatności	
1	Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone		552 zł/ha	
2	Pakiet 2. Ochrona gleb i wód	2.1. Międzyplony	883 zł/ha	
		2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%	644 zł/ha	
3	Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		2031 zł/ha	
4	Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:		
		4.1. Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe	1514 zł/ha	
		4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1382 zł/ha	
		4.3. Murawy	1503 zł/ha	
		4.4. Półnaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha	
		4.5. Półnaturalne łąki świeże	1114 zł/ha	
		4.6. Torfowiska		
		4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	775 zł/ha	
		4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1304 zł/ha	
		4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	881 zł/ha	
		Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:		
		4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	1027 zł/ha	
4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1389 zł/ha			
4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1279 zł/ha			
4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	739 zł/ha			
5	Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:		
		5.1. Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe	1514 zł/ha	
		5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1382 zł/ha	
		5.3. Murawy	1503 zł/ha	
		5.4. Półnaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha	
		5.5. Półnaturalne łąki świeże	1114 zł/ha	
		5.6. Torfowiska		
5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	775 zł/ha			
5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1304 zł/ha			
6	Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy	901 zł/h	
		6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1232 zł/ha	
7	Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	2516 zł/szt.	
		7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	konie małopolskie, konie wielkopolskie, konie śląskie	2284 zł/szt.
			koniki polskie, konie huculskie	1825 zł/szt.
			konie zimnokrwiste w typie sztumskim i konie zimnokrwiste w typie sokólskim	2038 zł/szt.
		7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	412 zł/szt.	
		7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1234 zł/szt.	
7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	811 zł/szt.			

Departament Klimatu i Środowiska MRiRW
tel. 22 623 21 51

Zdjęcie: Dawid.Stock.adobe.com

Kolejny krok do utworzenia Narodowego Holdingu Spożywczego

List intencyjny w sprawie powołania Narodowego Holdingu Spożywczego podpisali: wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk oraz wicepremier, minister aktywów państwowych Jacek Sasin

19 listopada 2021 r. wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk oraz wicepremier, minister aktywów państwowych Jacek Sasin podpisali list intencyjny w sprawie powołania Narodowego Holdingu Spożywczego. Jest to kolejny, istotny krok w kierunku utworzenia Holdingu.

Dotychczas w celu jego utworzenia Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) przekazał ministrowi aktywów państwowych spółkę ELLEWAR Sp. z o.o. wraz z Zamojskimi Zakładami Zbożowymi Sp. z o.o.

Natomiast 17 listopada 2021 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (druki sejmowe nr 1677 i 1688). Ustawa, która została przekazana do rozpatrzenia przez Senat RP, przewiduje wprowadzenie

przepisów umożliwiających przekazanie przez KOWR, na wniosek ministra właściwego do spraw aktywów państwowych, praw z akcji lub udziałów w spółkach nadzorowanych przez KOWR, z których prawa wchodzi w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, w tym m.in. w spółkach, które mają zostać włączone do Holdingu, tj.:

- DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o. z siedzibą w Choryni;
- Małopolska Hodowla Roślin Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie;

- Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o. z siedzibą w Tulcach;
- Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego Sp. z o.o. z siedzibą w Straszku;
- Pomorsko-Mazurska Hodowla Ziemiaka Sp. z o.o. z siedzibą w Strzekęcinie;
- Hodowla Zwierząt i Nasiennictwo Roślin Polanowice Sp. z o.o. z siedzibą w Polanowicach;
- Kombinat Rolny Kietrz Sp. z o.o. z siedzibą w Kietrze.

Wejście w życie ww. ustawy pozwoli na realizację dalszego etapu procesu tworzenia Holdingu.

**Departament Nieruchomości
MRiRW
tel. 22 623 18 41**

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Posiedzenie Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

Wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk uczestniczył 15 listopada 2021 r. w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli.

Ministrowie wymienili poglądy na temat aktualnej sytuacji na rynkach rolnych i wyrazili zaniepokojenie wpływem kosztów produkcji, zwłaszcza cen energii, paliw i nawozów na cały sektor rolny. Wielu ministrów wskazało też na obawy

podstawowych środków produkcji, w tym pasz. Uniemożliwia to prowadzenie opłacalnej produkcji i skutkuje upadaniem gospodarstw. Wdrożona w Polsce pomoc krajowa jest niewystarczająca w sytuacji przedłużającego się okresu deko-

Aktualna sytuacja na rynkach rolnych była głównym tematem listopadowego posiedzenia Agrifish

związane z wpływem cen pasz na sektor produkcji zwierzęcej. Większość wskazała także na trudną, wręcz krytyczną sytuację w sektorze produkcji wieprzowiny, który zmaga się z niskimi cenami skupu oraz skutkami afrykańskiego pomoru świń, pandemii COVID-19 i coraz wyższych kosztów produkcji.

■ Sytuacja w sektorach wieprzowiny i jabłek

Polska podkreśliła, że w tych sektorach występują aktualnie największe problemy. Spadek cen na rynku wieprzowiny zbiega się z postępującym wzrostem cen

niunktury na rynku wieprzowiny. Dlatego niezbędne jest jak najszybsze wdrożenie przez KE środków wyjątkowych w tym sektorze. Ministrowie rozpatrzyli też przedłożoną w ramach punktów różnych notę Litwy na temat kryzysu w sektorze wieprzowiny. Nota została poparta przez 13 państw, w tym Polskę.

W czasie spotkania minister Kowalczyk podkreślił, że bardzo trudna jest również sytuacja na rynku jabłek. Ceny spadły o 40–50% w stosunku do ubiegłego roku. Podjęcie działań interwencyjnych, mających na celu stabilizację trudnej sytuacji na tym rynku, jest uzasadnione.

■ Ceny nawozów

Polska ponownie zaznaczyła, że ogromnym problemem dla rolników są nadal rosnące ceny nawozów. Kryzys nawozowy będzie miał wpływ na wzrost cen żywności, co może zagrażać zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego w UE. Zaapelowała do KE o podjęcie konkretnych działań, które ustabilizują lub czasowo zrekomensują wysokie koszty nawozów, co przełoży się na ustabilizowanie cen środków produkcji dla rolników i cen żywności.

■ Stanowisko KE

Pomimo apeli ministrów KE ponownie odmówiła interwencji na rynku wieprzowiny. Komisja przyznała, że sytuacja w sektorze wieprzowiny jest szczególnie trudna, jednak uruchomienie instrumentów interwencyjnych byłoby złym sygnałem dla rynku. Przypomniała, że państwa członkowskie dysponują możliwościami skorzystania ze środków w ramach pomocy państwa oraz PROW. Odnosząc się do wysokich cen energii i nawozów, KE podkreśliła, że zgodnie z prognozą Europejskiego Banku Centralnego są one czasowe. Przypomniała o dyskusji na temat cen energii na posiedzeniu Rady Europejskiej i wskazaniu przez KE zestawu istniejących narzędzi, umożliwiających odpowiedź na te problemy.

■ Strategia leśna UE

Ministrowie wyrazili poparcie dla propozycji tekstu konkluzji Rady przedłożonego przez prezydentkę słoweńską do Strategii leśnej UE do 2030 r. Strategia formułuje zwiększone ambicje w zakresie wkładu lasów poprzez podkreślenie ich

wielofunkcyjnej roli w Europejskim Zielonym Ładzie oraz w realizacji globalnych celów i zadań związanych z leśnictwem. Podczas dyskusji ministrowie wyrazili potrzebę większego podkreślenia wielofunkcyjności lasów, w tym ich znaczenia dla gospodarczego i społecznego wymiaru zrównoważonego rozwoju, które według nich nie wybrzmiało wystarczająco w strategii. Dla państw członkowskich szczególnie ważne jest stosowanie

zasady pomocniczości w kwestii zarządzania lasami i uwzględnienie przy tym tradycji, specyfiki i doświadczeń nie tylko krajowych, lecz także lokalnych sektorów leśnych. Ministrowie podkreślali wyłączność kompetencji państw w polityce leśnej oraz brak ich zgody na próby tworzenia biurokratycznych i scentralizowanych mechanizmów polityki leśnej przez KE.

Polska z zadowoleniem przyjęła m.in. zapis konkluzji o zapewnieniu

równowagi pomiędzy różnymi wyzwaniami w zakresie leśnictwa dotyczącymi kwestii środowiskowych, społecznych i gospodarczych. Dla Polski ważny jest również zapis dotyczący znaczenia kompetencji państw członkowskich w zakresie leśnictwa i gospodarki leśnej.

Departament Współpracy
Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Polska i Słowacja razem dla rolnictwa

23 listopada 2021 r. Ryszard Bartosik, sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, spotkał się z delegacją Komisji ds. Rolnych i Środowiska Naturalnego Rady Narodowej Republiki Słowackiej. Delegacji przewodniczył Jaroslav Karahuta.

W spotkaniu udział wzięli także wiceprzewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu RP Kazimierz Gwiazdowski, eksperci MRiRW oraz przedstawiciel Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Celem spotkania, zorganizowanego z inicjatywy słowackiej, było zacieśnienie kontaktów dwustronnych oraz wymiana informacji, doświadczeń i dobrych praktyk w odniesieniu do organizacji rynków rolnych, skracania łańcuchów dostaw oraz rolniczego handlu detalicznego.

■ Ustalenia

Polska i Słowacja zadeklarowały pełną gotowość do dalszej dobrej współpracy w wymiarze dwustronnym, w ramach Grupy Wyszehradzkiej oraz w formacie poszerzonym o kraje naszego regionu, z korzyścią dla sektora rolnego każdego z krajów.

Przewodniczący J. Karahuta podkreślił, że Słowacja bardzo docenia sukcesy polskiej transformacji i kierunek działań wdrażanych

przez Polskę na rzecz wzmocnienia i rozwoju polskich gospodarstw rolnych, również tych produkujących

Celem spotkania była przede wszystkim wymiana informacji i doświadczeń w odniesieniu do organizacji rynków rolnych, skracania łańcuchów dostaw oraz rolniczego handlu detalicznego

żywność na małą skalę. Z ogromnym uznaniem odniósł się również do wysiłków podejmowanych przez komisarza UE ds. rolnictwa, Janusza Wojciechowskiego, na rzecz skracania łańcuchów dostaw i rozwoju rynków lokalnych. Zauważył, że takie podejście w pełni wpisuje się w założenia Europejskiego

Zielonego Ładu i przyczynia się do realizacji strategii „Od pola do stołu”.

Polska i Słowacja podkreśliły wolę zintensyfikowania współpracy, szczególnie w zakresie wymiany informacji na temat ważnych inicjatyw legislacyjnych podejmowanych w obu krajach, tak aby wypracowy-

wane rozwiązania były konkretnym wsparciem dla rolników i służyły jak najlepiej budowie silnego sektora rolnego w naszych krajach.

Departament Współpracy Międzynarodowej MRiRW
tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

25-lecie członkostwa Polski w OECD

Polska została członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju 22 listopada 1996 r. OECD było pierwszym ugrupowaniem świata zachodniego o charakterze integracyjnym, do którego nasz kraj został zaproszony i przyjęty po wprowadzeniu prodemokratycznych zmian ustrojowych.

Członkostwo Polski w Organizacji Współpracy Gospodarczej (OECD) odegrało zasadniczą rolę w strategii wchodzenia do struktur europejskich. W pracach Organizacji uczestniczyliśmy za pomocą Stałego Przedstawicielstwa RP przy OECD i podmiotów krajowych: ministerstw i innych instytucji rządowych, jednostek naukowych, indywidualnych konsultantów, wykładowców.

Głównymi organami OECD są Rada i Komitety. Przedstawiciele Polski uczestniczą w pracach blisko 250 komitetów OECD i ich grup roboczych oraz ciał różnego szczebla. Obecnie do OECD należy 37 państw.

■ Prace OECD dotyczące rolnictwa

Najważniejszym organem OECD, właściwym do prac w sprawach dotyczących rolnictwa, jest Komitet Rolny OECD. Główną misją Komitetu jest pomoc członkom w wypracowaniu oraz implementacji rozwiązań pomagającym skutecznie wspierać rolnictwo i przemysł spożywczy w wymiarze ich konkurencyjności, zrównoważonego charakteru, produktywności i odporności na kryzysy.

Wypracowując swoje rekomendacje, Komitet Rolny jest wspierany przez kilka grup roboczych dedykowanych konkretnym zagadnieniom: polityka rolna, relacje między rolnictwem a środowiskiem naturalnym, handel międzynarodowy, rybactwo oraz rynki towarowe. Organizuje również międzynarodowe

wydarzenia, które pozwalają na wymianę informacji i opinii z szerokim gronem interesariuszy, również

Obecnie do OECD należy 37 państw

spoza administracji krajów członkowskich. Komitet współpracuje także z innymi organizacjami międzynarodowymi (FAO, WTO, WB), uczelniami wyższymi czy organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, celem wymiany danych, wyników badań i opinii.

■ Udział MRiRW w pracach OECD

Eksperti MRiRW uczestniczą w pracach zarówno Komitetu Rolnego OECD, jak i jego grup roboczych. W ramach tych prac MRiRW przekazuje m.in. uwagi merytoryczne do opracowywanych dokumentów, stanowiska dotyczące planów budżetu i priorytetów prac oraz informacje i dane statystyczne do wykorzystania przez OECD. Ważnym elementem prac przedstawicieli MRiRW jest promocja polskiej koncepcji rozwoju obszarów wiejskich

i kierunków kształtowania polityki rolnej.

Raporty OECD z rekomendacjami dotyczącymi różnych zagadnień polityki rolnej i obszarów wiejskich nie mają charakteru wiążących założeń, ale stanowią cenną pomoc w pracach na poziomie krajowym, a także unijnym nad formułowaniem strategicznych decyzji.

Ważną sferą działań OECD jest tzw. *OECD Agricultural Codes and Schemes*, tj. forum uzgadniania przez państwa członkowskie wspólnych standardów dotyczących norm jakościowych dla wybranych towarów rolnych oraz procedur certyfikacji i inspekcji. Z punktu widzenia MRiRW szczególnie ważne są prace dotyczące norm dla nasion oraz dla owoców i warzyw. Prace w tym obszarze ułatwiają rozwój międzynarodowego handlu tymi produktami oraz stanowią ważny punkt odniesienia dla opracowywania nowych i doskonalenia istniejących procedur przez kraje.

Departament Strategii i Rozwoju MRiRW, tel. 22 623 21 20

Opracowano na podstawie materiałów SP RP przy OECD, MRiRW, KOWR
Zdjęcie: Johanna Mühlbauer.Stock.adobe.com

45. Ogólnopolski Konkurs Jakości Prac Scaleniwych rozstrzygnięty

Organizowany od 1970 r. przez MRiRW przy współudziale Stowarzyszenia Geodetów Polskich konkurs jest formą promowania prac scaleniowych związanych z tworzeniem korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie.

Konkurs stwarza także możliwość systematycznego doskonalenia jakości prowadzenia prac scaleniowych pod względem gospodarczym, technicznym i organizacyjnym. Jest też okazją promowania stosowanych praktyk oraz wymiany doświadczeń zdobytych przy realizacji konkretnych projektów scaleń gruntów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Scalania gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym są bardzo ważne dla rozwoju obszarów wiejskich w Polsce. Od wejścia Polski do UE 1 maja 2004 r. do 2021 r. wydano na to działanie ponad 445 mln euro. Środki te pozwoliły zrealizować 280 projektów scaleniowych o łącznej powierzchni

254 tys. ha gruntów. Scaleniem gruntów objęto ponad 55 tys. gospodarstw rolnych i prawie 658 tys. działek ewidencyjnych. W wyniku przeprowadzonych scaleń poprawił się rozłóg gruntów w poszczególnych gospodarstwach, a liczba działek ewidencyjnych zmniejszyła się o 43%.

Ogólnopolski Konkurs Jakości Prac Scaleniwych jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Do udziału w Konkursie zostało zgłoszonych 20 prac w kategoriach:

- projekty scaleń gruntów zakończone w latach 2019–2021 (13 prac);

- założenia do projektów scaleń gruntów przewidziane do realizacji w ramach działania *„Inwestycje w środki trwałe, poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (7 prac).

Ocena nadesłanych projektów scaleń gruntów przez Główny Sąd Konkursowy nastąpiła na podstawie następujących kryteriów:

- koncepcja gospodarcza projektu;
- trudności wykonania pracy spowodowane ukształtowaniem terenu, lokalizacją siedlisk, usytuowaniem użytków gruntowych, uciążliwością szachownicy gruntów i innymi warunkami miejscowymi;
- zastosowanie w pracach scaleniowych nowych technologii, postępu technicznego i organizacyjnego;

- przejrzystość, czytelność i estetyka operatu scaleniowego oraz inne, dodatkowe okoliczności podnoszące jakość rozwiązania projektowego.

Ocena nadesłanych założeń do projektów scaleń gruntów przez Główny Sąd Konkursowy nastąpiła na podstawie następujących kryteriów:

- koncepcja założeń do projektu scalenia;
- liczba punktów uzyskanych przy ocenie wniosków o przyznanie pomocy oraz pozycja na zatwierdzonej liście operacji;
- opracowanie analizy w formie graficznej i opisowej, w szczególności studium środowiskowego oraz karty informacyjnej przedsięwzięcia.

wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Eliaszuki i inne, gm. Narewka, pow. hajnowski;

- drugie miejsce – zespołowi geodetów Dolnośląskiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Granica, Tomkowice, Godziszówek, gm. Strzegom, pow. świdnicki;

- trzecie miejsce – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Grądy, Kocia Góra, Zezulin Drugi, Zezulin Niższy, Zezulin Pierwszy, gm. Ludwin, pow. łęczyński;

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Mazowieckiego Biura Geodezji i Urzędzeń Rolnych w Ostrołęce za wykonanie projektu scalenia grun-

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Zielonej Górze za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Bojadła, gm. Bojadła, pow. zielonogórski.

Główny Sąd Konkursowy po dokonanej ocenie nadesłanych założeń do projektów scaleń gruntów, wykonanych przez Biura Geodezji i Terenów Rolnych, postanowił przyznać:

- pierwsze miejsce – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie za opracowanie założeń do projektu scalenia gruntów obiektu Adamów, Barki, Biesiadki, Nowy Stręczyn, Stary Stręczyn, Zosin, gm. Cyców, pow. łęczyński;

- drugie miejsce – zespołowi geodetów Podkarpackiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Rzeszowie za opracowanie założeń do projektu scalenia gruntów obiektu Węgierka, gm. Roźwienica, pow. jarosławski;

- trzecie miejsce – zespołowi geodetów Częstochowskiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Częstochowie za opracowanie założeń do projektu scalenia gruntów obiektu Smoleń, gm. Pilica, pow. zawierciański;

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Białymstoku za opracowanie założeń do projektu scalenia gruntów obiektu Szpakowo i inne, gm. Jaświły, pow. moniecki;

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie za opracowanie założeń do projektu scalenia gruntów obiektu Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa Druga, Wola Korybutowa Kolonia, gm. Siedliszcze, pow. chełmski.

Departament Nieruchomości

MRiRW

tel. 22 623 18 41

Zdjęcia: Materusz.Stock.adobe.com,
archiwum MRiRW

Pierwsze miejsce wśród projektów scaleń gruntów przyznano zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Białymstoku za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Eliaszuki i inne

Główny Sąd Konkursowy dokonał oceny nadesłanych projektów scaleń gruntów oraz założeń do projektów scaleń gruntów na czterech posiedzeniach w dniach od 8 do 15 listopada 2021 r.

Po dokonanej ocenie nadesłanych projektów scaleń gruntów, wykonanych przez Biura Geodezji i Terenów Rolnych, Główny Sąd Konkursowy postanowił przyznać:

- pierwsze miejsce – zespołowi geodetów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Białymstoku za

tów – obiekt Kolonia Hołowienki, gm. Sabnie, pow. sokołowski;

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Podkarpackiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Rzeszowie za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Jodłówka, gm. Pruchnik, pow. jarosławski;

- wyróżnienie – zespołowi geodetów Krakowskiego Biura Geodezji i Terenów Rolnych w Krakowie za wykonanie projektu scalenia gruntów – obiekt Rzymkowice, gm. Korfantów, pow. nyski;

Doradca Roku 2021

18 listopada br. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi podsumowano II edycję Ogólnopolskiego Konkursu „Doradca Roku”, którego organizatorem jest Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie we współpracy z MRiRW. Nagrody zwycięzcom konkursu na poziomie krajowym wręczyły Anna Gembicka – sekretarz stanu w MRiRW oraz Katarzyna Boczek – zastępca dyrektora CDR.

Konkurs jest skierowany do doradców wpisanych na listę doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych, świadczących usługi dla rolników. Jest rozgrywany w formule dwuetapowej: w pierwszym etapie są wyłaniani najlepsi doradcy na poziomie wojewódzkim. Następnie spośród laureatów etapu wojewódzkiego kapituła konkursowa wyłania trzech laureatów na poziomie krajowym. Pod uwagę jest brana przede wszystkim współpraca z rolnikami, a także praca na rzecz upowszechniania wiedzy i doskonalenia umiejętności rolników, udział w realizacji krajowych i międzynarodowych projektów, doskonalenie własne doradcy i inne szczególne osiągnięcia.

■ Cele konkursu

Głównymi celami konkursu są popularyzacja osiągnięć doradców rolniczych i promowanie doradztwa. Wydarzenie to pozwala docenić pracę doradców rolniczych jako osób, które na co dzień współpracują z rolnikami, wspierając ich swoją wiedzą i umiejętnościami, ułatwiając dostęp do najbardziej aktualnych informacji i pomagając w rozwiązywaniu problemów związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

– *Największym atutem każdej organizacji są tworzący ją ludzie. Ludzie, czyli w tym przypadku doradcy rolniczy: wykształceni, doświadczeni profesjonalści, angażujący się w rozwój gospodarstw swoich klientów i działający dla ich dobra* – podkreślała

sekretarz stanu Anna Gembicka, wręczając nagrody najlepszym doradcom rolniczym 2021 r.

■ Rola doradztwa

Wiceminister Gembicka zwróciła uwagę na rosnącą rolę doradztwa w związku z wyzwaniami, przed którymi staje współczesne rolnictwo. Podkreśliła, że zadania doradców stale się rozszerzają i ewoluują. – *Doradcy muszą ustawicznie*

rolniczego sprawuje minister rolnictwa i rozwoju wsi, konsekwentnie podejmowane były działania wzmacniające doradztwo oraz podnoszące jakość pracy i świadczonych usług dla rolników. Wiceminister podziękowała również za codzienną pracę, którą doradcy wykonują dla dobra polskiego rolnictwa.

■ Laureaci konkursu

Zwycięzcą konkursu – Doradcą Roku 2021 – został Stefan Waćław z Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (ODR) w Łosiowie. Nagrody Ministra Rolnictwa otrzymali również doradcy, którzy zajęli II i III miejsce w ogólnokrajowym konkursie: Łukasz Kuleczka z Wielkopolskiego ODR oraz Monika Miniewska z Dolnośląskiego ODR. Nagrody Ministra Rolnictwa i Roz-

Uroczystość wręczenia nagród laureatom konkursu Doradca Roku 2021

podnosić swoją wiedzę i umiejętności, aby być wsparciem dla rolników również w nowych obszarach, takich jak gospodarowanie w warunkach suszy, zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych czy prowadzenie zrównoważonej produkcji.

Sekretarz stanu zaznaczyła, że przez ostatnie 5 lat, od kiedy nadzór nad ośrodkami doradztwa

woju Wsi zostały również przyznane laureatom konkursu na etapie wojewódzkim, które zostały im wręczone przez dyrektorów w ich jednostkach doradztwa rolniczego.

Departament Strategii i Rozwoju
MRiRW

tel. 22 623 21 20

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Plan bezpieczeństwa biologicznego

Wytyczne Głównego Lekarza Weterynarii dotyczące praktycznego wdrażania zasad spełniania wymagań bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie

Wymagania dotyczące „Planu bezpieczeństwa biologicznego” ustanawia załącznik II do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (RWK) z 7 kwietnia 2021 r. ustanawiającego specjalne środki kontroli w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń (ASF).

Zasady bioasekuracji dotyczą gospodarstw utrzymujących świnie:

- w obszarze objętym ograniczeniami I;
- w obszarze objętym ograniczeniami II;
- w obszarze objętym ograniczeniami III, z których:
  - świnie będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
  - materiał biologiczny będzie wywożony poza obszary objęte ograniczeniami;
  - uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego (UPPZ) będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
  - świeże mięso, surowe wyroby mięsne oraz produkty mięsne otrzymane ze świń utrzymywanych i ubitych w obszarze objętym ograniczeniami II i III będą wywożone poza te obszary.

Gospodarstwa, które wprowadzają na rynek zarówno zwierzęta, jak i wymienione produkty zwierzęce, muszą wdrożyć następujące zasady utrzymania świń:

- Nie może być bezpośredniego ani pośredniego kontaktu między utrzymywanymi świniami a co najmniej:
  - ✓ innymi świniami utrzymywanymi w innych gospodarstwach (np. obowiązuje zakaz naturalnego krycia loch i loszek przez knura pochodzącego z innego gospodarstwa; nie wolno utrzymywać własnych świń przez pracowników zatrudnionych poza fermą, pracujących przy: świniami, materiałach paszowych używanych w gospodarstwie lub materiale ściółkowym; obowiązuje zakaz pożyczania i przywożenia do okresowego użycia sprzętu i narzędzi służących do obsługi świń z i do innych gospodarstw – wyjątek stanowiłby specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędne do użycia w budynkach, gdzie przebywają świnie, po uprzednio wykonanych zabiegach czyszczenia i dezynfekcji);
  - ✓ dzikami żywymi, tuszami dzików odstrzelonych lub zwłokami dzików padłych.

- Obowiązuje każdorazowa zmiana obuwia i odzieży roboczej przy wejściu i wyjściu do/z budynku inwentarskiego, w którym przebywają świnie. Należy ustanowić wydzieloną strefę (np. oddzielną ścianką działową lub ławką), poza którą nie można przemieszczać się bez zmiany odzieży i obuwia.

- Obowiązuje mycie i dezynfekcja rąk oraz dezynfekcja obuwia przy wejściu do pomieszczeń inwentarskich (środki używane do odkażania muszą spełniać wymagania i być zarejestrowane zgodnie z art. 5 ustawy z 9 października 2015 r. o produktach biobójczych).

- Nie może być jakiegokolwiek kontaktu z utrzymywanymi świniami osób uczestniczących w polowaniu lub odstrzale sanitarnym, podczas którego pozyskano dziki, przez co najmniej 48 godzin po jego zakończeniu. Nie może być też jakiegokolwiek innego kontaktu z dzikami, tuszami lub zwłokami dzików.

- Obowiązuje zakaz wstępu nieupoważnionych osób lub wjazdu nieupoważnionych środków transportu do gospodarstwa, w tym do pomieszczeń, w których trzymane są świnie. Oznacza to konieczność rejestracji wraz z zapisaniem celu wizyty wszystkich osób wchodzących do budynków inwentarskich o istotnym znaczeniu jak chlewnia, magazyn materiałów ściółkowych i pasz.

- Obowiązkowe jest rejestrowanie wszystkich osób i środków transportu, wkraczających do gospodarstwa, w którym trzymane są świnie (przykłady rejestrów znajdują się na stronie <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/materialy-pomocnicze-dla-hodowcow-swini>).

- Pomieszczenia i budynki gospodarstwa, w którym trzymane są świnie, muszą:

- ✓ być zbudowane w taki sposób, aby żadne inne zwierzęta z zewnątrz nie mogły wejść do budynków lub pomieszczeń, ani mieć kontaktu ze świniami utrzymywanymi w budynku/pomieszczeniu z ich paszą i ściółką (system zabezpieczeń przeciw owadom może być zorganizowany poprzez używanie lamp owadobójczych, lepów, repelentów, środków owadobójczych używanych na zewnątrz i wewnątrz budynków, larwicydów oraz odpowiednim

zabezpieczeniu zbiorników przechowywania gnojowicy (obornika), osuszaniu terenu wokół budynków (nie można dopuszczać do utrzymywania się stojącej wody, stosować bezodpływowych oczek wodnych itp.);

- ✓ umożliwiać mycie i dezynfekcję rąk;
- ✓ umożliwiać mycie i dezynfekcję tych pomieszczeń;
- ✓ mieć wydzielone miejsce do zmiany obuwia i odzieży przed wejściem do pomieszczeń, w których trzymane są świnię (np. szatnię przepustową lub miejsce oddzielone ławką, ścianką działową itp.);
- ✓ mieć ogrodzenie chroniące przynajmniej pomieszczenia, w których trzymane są świnię, oraz budynki, w których przechowywana jest pasza i ściółka. Ogrodzenie gospodarstwa, które obejmuje poza

Jedną z koniecznych do wdrożenia zasad jest każdorazowa zmiana obuwia i odzieży roboczej przy wejściu i wyjściu do/z budynku inwentarskiego, w którym przebywają świnię

wymienionymi także obiekty mieszkalne i inne, w szczególności siedlisko, uznaje się za spełniające powyższe wymaganie. Ściany budynków z odpowiednio zabezpieczonymi otworami okiennymi, bez otworów wejściowych/wjazdów do budynku, połączone z biegnącym od tej ściany ogrodzeniem mogą stanowić barierę spełniającą wymagania.

- Obowiązuje posiadanie Planu Bezpieczeństwa Biologicznego, który musi obejmować co najmniej:
  - ✓ ustanowienie w gospodarstwie stref „czystych” i „brudnych” dla pracowników, w zależności od typu gospodarstwa, takich jak szatnie, prysznic, stołówka.

Część czysta może obejmować wyłącznie budynki inwentarskie oraz miejsca przechowywania gotowej do użycia paszy i ściółki. Nie wymaga się tzw. szatni przepustowych, ale jeśli taka jest, to musi być zaznaczone, że szatnia na ubrania używane poza budynkami jest częścią brudną;

- ✓ ustanowienie zasad dotyczących wprowadzania nowych świń do gospodarstwa. W przypadku zakupu świń – czy zakupione świnię wprowadzane są do budynków/pomieszczeń, w których już przebywają zwierzęta, czy stosowany jest system całe puste – całe pełne? Jeśli w budynku przebywają już inne świnię – w jaki sposób nowe świnię zostaną odizolowane na okres 30 dni od dnia ich wprowadzenia (np. poprzez umieszczenie ich w osobnym

kojcu i wykonywanie ich obsługi na końcu)? Czy wprowadzanym świńiom towarzyszy dokumentacja poświadczająca miejsce pochodzenie (świadczenie zdrowia)?;

- ✓ opracowane procedury czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu, sprzętu przetrzymywanego na fermie i higieny pracowników (osób obsługujących świń);

- ✓ opracowane zasady zapewnienia żywności dla pracowników na terenie gospodarstwa oraz zakazu trzymania świń przez osoby pracujące bezpośrednio przy świńiach;

- ✓ jeśli dotyczy – program szkoleń dla pracowników, w tym każ-

dego nowoprzyjętego do pracy przed podjęciem czynności, obejmujący co najmniej: zasady higieny, wejścia i wyjścia do/z budynków, gdzie utrzymywane są świnię, w tym zmianę odzieży i obuwia, zasady prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, obuwia, urządzeń, sprzętu i pomieszczeń, podstawowej oceny stanu zdrowia świń. O zasadach bioasekuracji przy obsłudze zwierząt w gospodarstwie powinni też być poinformowani domownicy. W gospodarstwach niezatrudniających osób z zewnątrz do obsługi świń, paszy i materiałów ściółkowych spełnienie tego wymogu następuje przez posiadanie

ulotek informacyjnych oraz uczestnictwie minimum raz na dwa lata w spotkaniach szkoleniowych w sprawie zasad kontroli i zapobiegania ASF organizowanych dla hodowców świń;

- ✓ ustanowienie i przegląd minimum raz na rok lub kiedy zaistnieje potrzeba zasad obejmujących przemieszczanie się ludzi, zwierząt, urządzeń i sprzętu wewnątrz gospodarstwa w celu zapewnienia właściwego oddzielenia różnych jednostek epizootycznych (np. budynków, obszarów produkcyjnych fermy jak porodówki, odchowalnie, tuczarnie), zasady dotyczące ustanowienia konkretnych wejść i wyjść do budynków oraz uniknięcia bezpośredniego lub pośredniego kontaktu świń z UPPZ, odpadami kuchennymi powstającymi w gospodarstwie, a także zwierzętami z innych jednostek epizootycznych. Opracowane procedury przekazania padłych świń do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego (odbiór przez uprawniony podmiot z podaniem nazwy i kontaktowego numeru telefonu lub adresu mailowego, wypełnienie oświadczeń w dokumentach handlowych o zgłoszeniu upadków do Powiatowego Lekarza Weterynarii – PLW);
- ✓ procedury i instrukcje dotyczące stosowania zasad wymagań bioasekuracji podczas konieczności dokonywania napraw, remontów czy konserwacji urządzeń lub innej infrastruktury budynku, gdzie przebywają świny, przechowuje się paszę i ściółkę, w tym zasady wejścia do tych budynków i wyjścia;
- ✓ zasady przeprowadzania audytów i/lub samooceny opracowanych i stosowanych zasad bioasekuracji w tym Planu Bezpieczeństwa Biologicznego. Taki przegląd dokumentacji powinien być robiony minimum raz na rok lub po każdej zmianie, jak zwiększenie produkcji (nowe budynki), zmiany sposobu zakupu zwierząt, zmiana typu gospodarstwa, np. z cyklu zamkniętego na tucz. W przypadku gospodarstw do 300 sztuk średniorocznie audyt przeprowadzany będzie w ramach kontroli PLW.

Kontrole PLW lub urzędowych lekarzy weterynarii w gospodarstwach są prowadzone z częstotliwością:

- na obszarach objętym ograniczeniami I i II: dwa razy do roku w odstępach minimum czterech miesięcy.

Osoby uczestniczące w polowaniu lub odstrzale sanitarnym, podczas którego pozyskano dziki, przez co najmniej 48 godzin po jego zakończeniu nie mogą mieć jakiegokolwiek kontaktu z utrzymywanymi świniami

Kontrolę sprawdzającą w przypadku wykrytych uchybień można potraktować jako spełniającą wymóg, jeśli odbyła się z uwzględnieniem nakazanego interwału czasowego;

- na obszarze objętym ograniczeniami III: cztery razy do roku w odstępach trzymiesięcznych. Liczba kontroli może być zmniejszona do dwóch kontroli rocznie, jeśli ostatnia kontrola warunków utrzymania świń potwierdziła spełnienie wymagań bioasekuracji oraz prowadzony jest monitoring i nadzór choroby określony przepisami art. 16 ust. 1 lit. c RWK.

Wobec gospodarstw, które nie umieszczają na rynku świń i produktów pochodzących od świń lub nie przemieszczają świń poza obszar objęty ograniczeniami, w którym same się znajdują, w dalszym ciągu i w pełnym zakresie należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. W zakresie przemieszczeń wewnątrz obszarów objętych ograniczeniami oznacza to przede wszystkim, że przemieszczenia wymagają uzyskania pozwolenia właściwego PLW, zaopatrzenia przesyłki w świadectwo zdrowia oraz nie muszą być poprzedzone pobraniem prób do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.

Główny Inspektorat Weterynarii
tel. 22 623 17 17

Zdjęcia: Songkhla Studio-, Xalanx.Stock.adobe.com

Brexit – zmian ciąg dalszy

W przewodniku pt. „Granica z Unią Europejską. Import i Eksport towarów” (dostępnym pod adresem <https://www.gov.uk/government/publications/the-border-operating-model>) władze UK publikują informacje dotyczące nowych procedur kontroli w handlu z państwami UE.

14 września 2021 r. Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (UK) ogłosił kolejną zmianę harmonogramu wdrożenia procedur kontroli produktów rolno-spożywczych na granicy UK (<https://questions-statements.parliament.uk/written-statements/detail/2021-09-14/hcws285>).

Zgodnie z informacjami rządu brytyjskiego, kolejne etapy wprowadzania kontroli granicznych w relacjach z UE mają nastąpić według poniższego harmonogramu: od 1 stycznia 2022 r. oraz od 1 lipca 2022 r.

PRZEPISY OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2021 R.

■ Wymagania dotyczące przywozu do UK produktów pochodzenia zwierzęcego objętych środkami bezpieczeństwa

Od 1 stycznia 2021 r. przy imporcie produktów pochodzenia zwierzęcego objętych środkami bezpieczeństwa wymagane jest świadectwo weterynaryjne. Ponadto importer zobowiązany jest do złożenia prenotyfikacji za pomocą systemu IPAFFS oraz do

przekazania eksporterowi numeru wygenerowanego przez ten system. Eksporter musi wprowadzić podany numer do dokumentacji handlowej lub świadectwa weterynaryjnego (jeśli jest wymagane). W przypadku wystąpienia choroby zwierząt w kraju eksportera mogą zostać wprowadzone środki ograniczające przywóz do UK produktów z danego kraju. Informacje nt. chorób zwierząt, których występowanie może mieć wpływ na eksport do UK dostępne są pod adresem <https://www.gov.uk/guidance/imports-and-exports-of-animals-and-animal-products-topical-issues>.

Główny Inspektorat Weterynarii udostępnia polskie wersje świadectw do stosowania w okresie do zakończenia prac w systemie TRACES (<https://www.wetgiv.gov.pl/handel-eksport-import/wielka-brytania>).

■ Wymagania dotyczące przywozu z UE do UK ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego

Od 1 stycznia 2021 r. przy imporcie z UE do UK ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (UPPZ) wysokiego ryzyka, takich jak materiał kategorii 1, kategorii 2 oraz mączki mięsno-kostnej lub tłuszczu zwierzęcego pochodzącego z materiałów kategorii 1 i 2 oraz przetworzonego białka zwierzęcego kategorii 3 (PAP) konieczne jest:

- uzyskanie przez importera wstępnego zezwolenia z brytyjskiego Departamentu Środowiska Żywności

i Spraw Wiejskich (DEFRA) / Urzędu ds. Zdrowia Zwierząt i Roślin (APHA) na import materiału kategorii 1 i 2 oraz mączki mięsno-kostnej lub tłuszczu zwierzęcego uzyskanego z materiałów kategorii 1 i kategorii 2;

- złożenie przez importera prenotyfikacji za pomocą systemu IPAFFS;
- towarom (UPPZ) powinna towarzyszyć aktualna oficjalna dokumentacja.

■ Wymagania dotyczące przywozu z UE do UK żywych zwierząt

Od 1 stycznia 2021 r. w przypadku przywozu żywych zwierząt (w tym ryb ozdobnych, koniowatych) i materiału biologicznego pochodzącego z UE konieczne jest:

- stosowanie eksportowych świadectw zdrowia;
- złożenie przez importera prenotyfikacji za pomocą systemu IPAFFS.

Od 1 stycznia 2021 r. przesyłki pochodzące z UE mogą wjeżdżać na terytorium UK w dowolnym punkcie. Wymóg wprowadzania towarów przez wyznaczone punkty kontroli granicznej będzie obowiązywać od 1 lipca 2022 r.

Kontrole dokumentacji będą odbywać się zdalnie, a kontrole tożsamości i bezpośrednie kontrole żywych zwierząt będą przeprowadzane w miejscu przeznaczenia.

Główny Inspektorat Weterynarii udostępnia polskie wersje niektórych świadectw do stosowania w okresie do zakończenia prac w systemie TRACES (<https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/uk-zwierzeta>).

■ Wymagania dotyczące przywozu do UK zwierząt z gatunków CITES

Od 1 stycznia 2021 r. import zagrożonych gatunków wymienionych w CITES podlega kontroli eksportu zgodnie z obowiązującymi przepisami CITES w brytyjskich przepisach dotyczących handlu dzikimi zwierzętami (UKWTR).

W przypadku importu gatunków objętych regulacjami UKWTR wymagane jest zezwolenie. Importer zobowiązany jest przedstawić funkcjonariuszom straży granicznej eksportowe i importowe pozwolenie w celu zatwierdzenia w wyznaczonym porcie/punkcie granicznym CITES.

Import żywych zwierząt oraz niektórych produktów pochodnych wymienionych w CITES może również podlegać określonym kontrolom sanitarnym i fitosanitarnym (m.in. produktów pochodzenia zwierzęcego, produktów nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi). Należy mieć na uwadze, że gatunki żywych zwierząt wymienione w CITES mogą wjechać do UK w wyznaczonym przez CITES punkcie wjazdu, w którym

znajduje się również odpowiedni punkt kontroli granicznej dla żywych zwierząt.

ZMIANY ZAPOWIADANE OD 1 STYCZNIA 2022 R.

Od 1 stycznia 2022 r. wprowadzony zostanie wymóg prenotyfikacji, tj. wcześniejszego zgłaszania ładunków z produktami roślinnymi i pochodzenia zwierzęcego przez brytyjskich importerów za pośrednictwem systemu IPAFFS (poprzednio ten wymóg miał zostać wprowadzony od 1 października 2021 r.).

Od 1 stycznia 2022 r. zacznie również obowiązywać zakaz eksportu z obszaru UE do Wielkiej Brytanii następujących produktów pochodzenia zwierzęcego (POAO):

- chłodzone mięso mielone (wołowe, wieprzowe, jagnięce, baranie oraz kozie);
- chłodzone lub mrożone mięso mielone (drobiowe);
- oddzielone mechanicznie mięso pozyskane z drobiu i ptaków bezgrzebieniowych lub ptaków łownych;
- nieklasyfikowane jaja;
- surowe mleko od krów pochodzących ze stad zarażonych gruźlicą;
- chłodzone surowe wyroby mięsne.

Informacje w ww. zakresie są zamieszczone na stronie internetowej władz brytyjskich pod adresem: <https://www.gov.uk/guidance/import-or-move-food-and-drink-from-the-eu-and-northern-ireland-to-great-britain#poao-you-cannot-import-from-1-january-2022>.

ZMIANY ZAPOWIADANE OD 1 LIPCA 2022 R.

Od 1 lipca 2022 r. zostaną wprowadzone następujące wymogi:

- wymóg dostarczenia świadectwa zdrowia przez eksportera (Export Health Certificate) dla produktów pochodzenia zwierzęcego i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego wydawanego przez odpowiednie jednostki w kraju eksportera (poprzednio ten wymóg miał zostać wprowadzony od 1 października 2021 r.);
- wymóg przeprowadzania pełnych kontroli sanitarnych i fitosanitarnych (SPS) w brytyjskich punktach weterynaryjnej kontroli granicznej (poprzednio ten wymóg miał zostać wprowadzony od 1 stycznia 2022 r.);
- wymóg deklaracji bezpieczeństwa dla importu (Safety and Security Declaration) (poprzednio ten wymóg miał zostać wprowadzony od 1 stycznia 2022 r.).

Główny Inspektorat Weterynarii
tel. 22 623 17 17

Zdjęcie: [Docrabe.Stock.adobe.com](https://www.docrabe.com)

Innowacje w działalności PIORiN wspierające gospodarkę

16 listopada br. na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się konferencja „Strategia PIORiN 2022–2027. Innowacje wspierające polską gospodarkę”, podczas której instytucje realizujące projekt FITOEXPORT zaprezentowały rozwiązania wypracowane przez zespoły badawcze we współpracy z pracownikami PIORiN na rzecz Inspekcji.

PIORiN chce się doskonalić dla polskiego rolnika – podkreślał Andrzej Chodkowski, Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, otwierając konferencję

Dla Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa był to czas na podsumowanie oraz przedstawienie, w jaki sposób PIORiN wdroży i wykorzysta wypracowane innowacje w swojej działalności.

■ Projekt FITOEXPORT

Projekt „Zwiększenie konkurencyjności polskich towarów roślinnych na rynkach międzynarodowych poprzez podniesienie ich jakości bezpieczeństwa fitosanitarnego – FITOEXPORT”, finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach strategicznego programu badań i prac rozwojowych „Społeczny i gospodarczy rozwój

Polski w warunkach globalizujących się rynków – GOSPOSTRATEG”, jest realizowany przez Konsorcjum pod kierownictwem Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) od początku 2019 r.

Celem projektu jest wspieranie eksportu polskich produktów roślinnych na nowe rynki zbytu i zwiększanie ich konkurencyjności poprzez skuteczne reagowanie na wymagania importowe odbiorców oraz usprawnienie kontroli realizowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), z zastosowaniem nowoczesnych metod inspekcji, lustracji upraw i badań laboratoryjnych.

Wzrastający potencjał polskiego rolnictwa i przemysłu spożywczego w ostatniej dekadzie sprawił, że eksport żywności stał się dla polskiej gospodarki istotnym źródłem przychodów. Jednym z czynników determinujących możliwości zbytu towarów rolno-spożywczych na rynki zagraniczne jest urzędowa kontrola żywności, nie tylko w aspekcie bezpieczeństwa produktu, lecz także takich jak potwierdzona nieobecność w kraju pochodzenia upraw GMO lub funkcjonowanie systemu nadzoru nad chemiczną ochroną roślin. Zapewnienie możliwości eksportu polskich produktów roślinnych jest nierozdzielnie związane z koniecznością zagwarantowania przez PIORiN spełnienia warunków kraju przeznaczenia towaru w zakresie bezpieczeństwa żywności, bezpieczeństwa fitosanitarnego oraz jakości, przy czym nowe kierunki eksportu oznaczają niejednokrotnie potrzebę wykonywania dotychczas nierealizowanych kierunków inspekcji i badań laboratoryjnych.

PIORiN, jako organ urzędowej kontroli realizujący nadzór nad zdrowiem roślin na terenie kraju oraz prowadzący certyfikację eksportową towarów roślinnych, wystawia rocznie średnio do 2 mln paszportów roślin i 50–70 tys. świadectw fitosanitarnych. Sprawność i efektywność działania Inspekcji ma zatem istotny wpływ na wzrost wskaźników gospodarczych, osiągniętych w sektorach rolnictwa

Przedstawiciele zespołu badawczego Wydziału Zarządzania UW (od lewej dr Tomasz Rosiak, dr Paweł Kłobukowski) oraz Inspekcji (Agnieszka Rogowiec, WIORiN Kraków) wspólnie prezentują założenia strategii

i przemysłu spożywczego. Kluczowym elementem efektywnego realizowania przez PIORiN nowych wyzwań jest dysponowanie nowoczesnymi metodami inspekcyjnymi i badawczymi, które usprawnią wykonywanie kontroli, skracając czas ich trwania i zmniejszając koszty.

W celu wprowadzenia w Inspekcji rozwiązań sprzyjających tworzeniu i adaptowaniu innowacyjnych rozwiązań w ramach projektu została stworzona strategia innowacyjności PIORiN w sferze zarządzania, organizacji, współdziałania oraz komunikacji z przedsiębiorcami i społeczeństwem, a także metod kontroli i badań laboratoryjnych. Jednocześnie zostały opracowane i są przygotowywane do wdrożenia w PIORiN najbardziej niezbędne w najbliższej przyszłości, innowacyjne rozwiązania w zakresie działań kontrolnych, takie jak:

- wykorzystanie nowoczesnych technologii teledetekcyjnych na potrzeby nadzoru nad produkcją rolniczą;
- opracowanie metod laboratoryjnych pozwalających na jednoczesne wykrywanie w materiale roślinnym wielu modyfikacji genetycznych oraz kilku gatunków wirusów w sadzeniakach ziemniaka;

- opracowanie multipleksowego testu qPCR pozwalającego na jednoczesne wykrycie w badanym materiale siewnym wielu modyfikacji genetycznych;

- zastosowanie innowacyjnego podejścia (tj. analizy chemometrycznej) do badań jakości środków ochrony roślin, minimalizującego ryzyko stosowania sfałszowanych pestycydów.

Projekt jest realizowany przez konsorcjum złożone z Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN) jako lidera oraz pięciu partnerów: Uniwersytetu Warszawskiego, Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytutu Lotnictwa oraz Państwowych Instytutów Badawczych: Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Ochrony Roślin i Ogrodnictwa.

■ Strategia innowacyjności PIORiN

Otwierając konferencję, dziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego prof. Grzegorz Karasiewicz podkreślił, że zadanie realizowane w projekcie, wypracowanie strategii innowacyjności PIORiN, znakomicie wpisuje się w kierunek działania Wydziału Zarządzania, ale nie byłoby możliwe bez bardzo

ściślej współpracy z Inspekcją i jej usługobiorcami.

– *PIORiN chce się rozwijać, doskonalić i zmieniać – nie dla siebie, ale dla polskiego rolnika i polskiej gospodarki* – powiedział Andrzej Chodkowski, główny inspektor ochrony roślin i nasiennictwa, podkreślając rolę, którą odgrywa Inspekcja w zapewnieniu jakości i bezpieczeństwa fitosanitarnego towarów roślinnych oraz zwiększeniu ich konkurencyjności.

Członkowie zespołu badawczego Wydziału Zarządzania pod kierownictwem dr. Tomasza Rosiaka, z udziałem przedstawicieli Inspekcji, przedstawili wypracowane wspólnie założenia strategii PIORiN, cele oraz główne programy działania, które pozwolą Inspekcji skutecznie realizować swoją misję, którą jest wspieranie polskiej gospodarki i zapewnienie bezpieczeństwa konsumentów. Wizja PIORiN jako *zasobnej, efektywnej, zdolnej do samodoskonalenia organizacji, która jest skuteczna i obiektywna, otwarta na otoczenie i pozytywnie postrzegana w społeczeństwie* została nakreślona przy metodologicznym wsparciu zespołu wybitnych specjalistów z Wydziału Zarządzania UW, ale cele i potrzeby zostały określone przy

aktywnym udziale szerokiego grona pracowników Inspekcji z całego kraju. Główne programy działania na lata 2022–2027 są następujące:

- poprawa warunków funkcjonowania Inspekcji;
- poprawa efektywności działania poprzez m.in. uproszczenie i standaryzację procedur i dokumentacji oraz szersze wykorzystanie narzędzi IT;
- wzmocnienie funkcji HR;
- wzmocnienie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej;
- intensyfikacja współpracy z otoczeniem, w tym aplikacja o wspólne granty i intensyfikacja współpracy z ośrodkami naukowymi.

Zostały one nakreślone przez członków zespołu ds. strategii, który został powołany przez Głównego Inspektora. Tylko takie podejście, gdzie inicjatywa wprowadzenia zmian pochodzi od dołu, od samych pracowników, gwarantuje skuteczne ich wdrożenie – podkreślali naukowcy z UW.

■ Wykorzystanie nowoczesnych technologii teledetekcyjnych

Kierownik zespołu badawczego Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytutu Lotnictwa, Hubert Skoneczny, przedstawił sposoby wykorzystania nowoczesnych technologii teledetekcyjnych w pracy inspektorów PIORiN. W ramach projektu specjaliści z Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytutu Lotnictwa przy współudziale pracowników PIORiN stworzyli podwaliny do wykorzystania w Inspekcji technologii teledetekcyjnych, sensorów multispektralnych, danych satelitarnych, Bezzałogowych Statków Powietrznych i analizy danych obrazowych. Technologie te będą stosowane do oceny stanu upraw, oceny wpływu warunków meteorologicznych na ich kondycję, weryfikacji warunków wytwarzania materiału siewnego, a w przyszłości będą mogły być

wykorzystane do wykrywania porażenia upraw przez agrofagi.

■ Nowoczesne metody laboratoryjne wykrywania obecności GMO i agrofagów roślinnych

Doktor Sławomir Sowa z IHAR-PIB zaprezentował, opracowane w wyniku projektu, metody laboratoryjne pozwalające na jednoczesne wykrywanie w materiale roślinnym obecności wielu modyfikacji genetycznych. Zastosowanie tych metod w Laboratorium Badania GMO GIORiN do wykrywania modyfikacji genetycznych w materiale siewnym kukurydzy i rzepaku znacznie podniesie efektywność kontroli GMO prowadzonej przez PIORiN.

Doktor hab. Krzysztof Treder (IHAR-PIB Oddział Bonin) omówił stan prac nad wdrożeniem w laboratoriach GIORiN, opracowanych przez jego zespół, nowoczesnych metod wykrywania wirusów w bulwach ziemniaka. Zastosowanie molekularnego testu do jednoczesnego wykrywania wirusów ziemniaka PVY, PLRV, PVM, PVS, PVX, PVA oraz wiroida wrzecionowatości bulw (PSTVd) bezpośrednio w bulwach ziemniaka znacznie skróci czas badania próby i usprawni prowadzoną przez Inspekcję ocenę weryfikacyjną sadzaniaków.

Profesor Joanna Puławska zaprezentowała opracowaną przez zespół IO-PIB metodę wczesnego wykrywania chorób przechowalnych owoców, której potrzebę pracownicy GIORiN zidentyfikowali w procesie poszukiwania nowych rynków zbytu dla polskich jabłek.

■ Innowacyjne podejście do badań jakości środków ochrony roślin

Doktor Tomasz Stobiecki przedstawił wypracowane w IOR-PIB nowatorskie podejście do badania jakości środków ochrony roślin z zastosowaniem analizy chemometrycznej, co pozwoli na sprawną weryfikację

autentyczności badanych próbek przy ograniczeniu liczby wykonywanych oznaczeń fizykochemicznych. Przede wszystkim jednak podejście to w przyszłości zwiększy efektywność kontroli jakości pestycydów, a wykorzystanie analizy chemometrycznej jako wsparcia działalności kontrolnej inspektorów PIORiN umożliwi skuteczne zwalczanie fałszerstw środków ochrony roślin.

Wyniki prac spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem i uznaniem obecnych, w tym przedstawicieli zrzeszeń i organizacji producenckich. – *Jestem pełen uznania zarówno dla kierownictwa GIORiN, które wystąpiło z inicjatywą realizacji tego Projektu, jak też dla wszystkich przedstawicieli świata nauki za tak nowatorskie podejście i obiecujące wyniki, których wdrożenie niewątpliwie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiej produkcji roślinnej* – powiedział Leszek Chmielnicki, prezes Polskiej Izby Nasionnej.

Padają też pytania o możliwości szybkiego wdrożenia wypracowanych rozwiązań do działalności Inspekcji. *Wszystkim nam zależy, by efekty jak najszybciej znalazły odzwierciedlenie w naszej pracy* – zapewnił Andrzej Chodkowski. – *Nie będziemy ustawać w wysiłkach, by poszukiwać źródeł finansowania i pozyskiwać środki na wdrożenie tych nowości oraz dalszy rozwój i innowacyjność*. Główny inspektor podkreślił też ogromne zaangażowanie i wkład pracowników Inspekcji w realizację projektu oraz podziękował wszystkim, którzy uczestniczą w jego realizacji.

Więcej informacji na temat Projektu oraz prezentacje dotyczące realizowanych zadań można znaleźć na stronie internetowej PIORiN (<https://piorin.gov.pl/gospostrateg>).

Państwowa Inspekcja
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
tel. 22 652 92 90

Zdjęcia: archiwum PIORiN

Zasady znakowania żywności

Ze względu na rosnącą świadomość konsumentów dotyczącą wpływu pochodzenia produktu oraz jego składników na jakość kupowanej żywności w ostatnich latach powstało wiele regulacji określających nowe zasady i obowiązki dotyczące znakowania żywności informacją o jej pochodzeniu. Takie działania mają na celu realizację prawa konsumentów do rzetelnej informacji i wyboru żywności zgodnie z ich oczekiwaniami.

■ Informacja o pochodzeniu – prawda czy fałsz?

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) podczas każdej kontroli sprawdza prawidłowość oznakowania środków spożywczych, w tym informacje dotyczące ich pochodzenia, zarówno te obowiązkowe, jak i dobrowolne. Na podstawie wyników kontroli wykazano, że średnio 21,9% skontrolowanych środków spożywczych jest nieprawidłowo oznakowanych. Najczęściej nieprawidłowości te dotyczą stosowanej nazwy produktu oraz wykazu składników. Błędy związane z podaniem informacji o pochodzeniu produktu i/lub jego składnika podstawowego są rzadziej stwierdzanymi nieprawidłowościami, a częstotliwość ich występowania zależy od grupy kontrolowanych produktów.

■ Przepisy dotyczące wybranych środków spożywczych

Obowiązek wskazania kraju lub miejsca pochodzenia produktu nie obejmuje wszystkich środków spożywczych. Na podstawie przepisów unijnych obowiązek ten dotyczy: świeżych owoców i warzyw, miodu, mięsa i ryb, wina oraz oliwy z oliwek. Natomiast polskie przepisy nakładają konieczność

wskazywania pochodzenia mięsa sprzedawanego bez opakowań oraz ziemniaków zarówno bez opakowań, jak i w opakowaniach.

W związku z brakiem podania kraju pochodzenia zakwestionowano poprawność oznakowania świeżych warzyw i owoców, ziemniaków, miodu oraz mięsa.

W przypadku miodu dodatkowo stwierdzono informacje wprowadzające konsumenta w błąd poprzez podanie w centralnym miejscu etykiety nazwy marki: „Miody Polskie” oraz jednocześnie z boku etykiety informacji: „Miód pochodzi z polskich i europejskich pasiek”.

Poprawność oznakowania mięsa kwestionowano ze względu na wymienienie trzech różnych krajów: „Polska/Belgia/Holandia” bez poprzedzenia tych zapisów odpowiednimi sformułowaniami: „miejsce chowu”, „miejsce uboju” lub „pochodzenie”.

W odniesieniu do oliwy z oliwek stwierdzono podanie na etykiecie jedynie informacji: „otrzymana z oliwek zebranych w Unii Europejskiej”, bez wskazania miejsca otrzymania oliwy.

Poprawność oznakowania ryb kwestionowano m.in. ze względu na brak wskazania obszaru połowu lub hodowli oraz wprowadzanie

konsumenta w błąd poprzez podanie błędnego kraju pochodzenia, tj. „Szwajcaria” zamiast „Wietnam”.

■ Przepisy dotyczące pozostałych środków spożywczych

Dla pozostałych środków spożywczych stosuje się ogólne przepisy rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 dotyczące obowiązku wskazywania kraju pochodzenia produktu. Zgodnie z tymi przepisami kraj pochodzenia trzeba podać tylko w przypadku, gdy brak tej informacji mógłby wprowadzić konsumenta w błąd, tj. gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca.

■ „Produkt polski” nie zawsze polski

Oznaczenie „Produkt polski” jest dobrowolne, ale aby stosować je zgodnie z przepisami, należy spełnić kryteria dotyczące pochodzenia składników, procesu produkcyjnego oraz wymogi techniczne określone dla znaku graficznego. Wprowadzenie ujednoczonych kryteriów posługiwanie się określeniem „Produkt polski” ma na celu umożliwienie konsumentom wyszukiwania produktów wytworzonych w Polsce z użyciem polskich surowców.

Na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli wykazano, że nie zawsze taka informacja podana w oznakowaniu jest zgodna z prawdą. Podczas kontroli inspektorzy JHARS najczęściej kwestionowali prawo do zamieszczania

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

Wyniki kontroli prowadzonych przez GIJHARS wskazują, że blisko 22% skontrolowanych środków spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych

znaku/informacji „Produkt polski” na opakowaniach produktów zawierających składniki nie pochodzące z Polski, np. mak i słonecznik ze Słowacji i Ukrainy (w przypadku pieczywa) czy bób z Wielkiej Brytanii (w przetworach warzywnych).

W odniesieniu do piwa zabroniono stosowania znaku „Produkt polski” ze względu na to, że użyty w produkcji granulaty chmielowy został wyprodukowany na terenie Niemiec, chociaż krajem pochodzenia chmielu była Polska.

W przypadku makaronu kwestionowano poprawność użycia tego znaku, ponieważ producent nie posiadał dokumentów potwierdzających, że mąka zastosowana do produkcji została wyprodukowana z polskiego surowca.

■ Pochodzenie składnika podstawowego

Deklaracja o pochodzeniu podstawowego składnika środka spożywczego musi pojawić się zawsze, gdy producent podaje na etykiecie pochodzenie całego wyrobu, ale główny składnik nie pochodzi z tego samego kraju lub miejsca pochodzenia. Można również to zrobić poprzez wskazanie, że kraj lub miejsce pochodzenia

podstawowego składnika jest inne niż kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego. Jest to stonkowo nowy przepis, bo obowiązuje od 1 kwietnia 2020 r., dlatego też nieprawidłowości w tym zakresie są dość często wykrywane przez inspektorów JHARS.

Najczęściej stwierdzano brak podania kraju pochodzenia składnika podstawowego produktu lub wskazania, że kraj pochodzenia tego składnika jest inny niż kraj pochodzenia produktu, np. w przypadku:

- wyrobów cukierniczych (baton kokosowy), w oznakowaniu których podano informację „Wyprodukowano w Polsce przez...” podczas gdy użyte w produkcji wiórki kokosowe pochodziły z Indonezji;
- makaronu zawierającego na opakowaniu informację: „Wyprodukowano w Polsce” oraz znak graficzny przedstawiający prostokątną białą-czerwoną flagę, podczas gdy semolina z pszenicy durum pochodziła z Austrii, a kaszka makaronowa z Czech;
- prażonej kukurydzy (popcorn) oznakowanej informacją: „kraj pochodzenia Polska”, podczas gdy wyrób wyprodukowano z ziaren kukurydzy pochodzących z Argentyny;

- piwa, na opakowaniu którego umieszczono informację: „z samego serca Mazur!”, podczas gdy użyte w produkcji słody pochodziły z Czech i Estonii;

- piwa, którego oznakowanie zawierało informację: „Amerykańska pszenica”, podczas gdy w rzeczywistości nie stosowano składników z pszenicy pochodzącej z Ameryki.

Informacja dotycząca pochodzenia zarówno produktu, jak i jego składników, jest istotna dla konsumenta. Okazuje się, że coraz częściej zwraca na nią uwagę przy zakupie żywności. Dlatego Komisja Europejska pracuje nad kolejnymi regulacjami rozszerzającymi obowiązki informowania o pochodzeniu produktu. Z punktu widzenia konsumenta niezmiernie ważne jest, aby żywność była oznakowana zgodnie z tymi przepisami, a informacje wskazane na opakowaniu były zgodne z faktycznym miejscem lub krajem pochodzenia tej żywności. Nad tym właśnie czuwa Inspekcja JHARS.

Główny Inspektorat Jakości
Handlowej Artykułów
Rolno-Spożywczych
tel. 22 623 29 00

Zdjęcie: Fotolia

Wsparcie dla małych przetwórców i RHD

Do 29 grudnia 2021 r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyjmuje wnioski o *Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój* w ramach PROW na lata 2014–2020.

Ta oferta pomocy skierowana jest do dwóch grup odbiorców. Pierwszą stanowią ci, którzy zdecydują się na zarejestrowanie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych – wówczas mówimy o tzw. małym przetwórstwie. Druga grupa to osoby, które nie chcą rejestrować działalności gospodarczej i decydują się na przetwórstwo w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD).

■ Kto może zostać beneficjentem?

O wsparcie na tzw. małe przetwórstwo i RHD mogą ubiegać się:

- rolnicy, a także domownicy lub małżonkowie rolników, którzy zdecydują się na prowadzenie

działalności gospodarczej w zakresie przetwarzania produktów rolnych;

- rolnicy lub ich małżonkowie, którzy prowadzą lub podejmują działalność przetwórczą i sprzedaż produktów przetworzonych w ramach RHD.

Co ważne, obie grupy muszą podlegać obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników w pełnym zakresie.

■ O jakie dofinansowanie można się ubiegać?

Zainteresowani wsparciem mogą starać się o refundację do 50 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację inwestycji służących przetwórstwu m.in.

mleka, mięsa, owoców i warzyw, zbóż lub ziemniaków, a także przetwarzaniu produktów rolnych na cele energetyczne czy zamrażaniu lub przechowywaniu płodów rolnych. Jednak dla każdej z grup określony został inny limit pomocy. Rolnicy prowadzący działalność w ramach RHD będą mogli otrzymać do 200 tys. zł – dotąd było to dwukrotnie mniej. A ci, którzy prowadzą bądź będą chcieli założyć działalność gospodarczą, będą mogli starać się o 500 tys. zł, tak jak dotychczas.

■ W co można zainwestować?

Wsparcie można otrzymać między innymi na budowę, rozbudowę lub modernizację budynków

Zainteresowani wsparciem mogą starać się o refundację do 50% kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację inwestycji służących przetwórstwu m.in. mleka oraz mięsa, owoców i warzyw, zbóż lub ziemniaków

wykorzystywanych do prowadzenia działalności przetwórczej czy zakup oraz instalację maszyn lub urządzeń do przetwarzania i magazynowania. Pomoc dotyczy także inwestycji związanych z dostosowaniem pomieszczeń pomocniczych służących przygotowaniu posiłków (np. kuchni) i pomieszczeń gospodarczych przeznaczonych do przechowywania produktów żywnościowych. Pieniądze można też przeznaczyć na zakup maszyn czy urządzeń służących ochronie środowiska.

W tym naborze zakres inwestycji objętych wsparciem został rozszerzony – teraz będzie można ubiegać się o dofinansowanie zakupu specjalistycznych środków transportu. Wsparcie będzie można otrzymać m.in. na cysterny, silosy, chłodnie czy izotermi, przeznaczone do przewozu produktów rolnych, których transport powinien odbywać się w szczególnych warunkach. Pomoc będzie udzielana także na zakup środków transportu niezbędnych do sprawnego

Można ubiegać się również o dofinansowanie zakupu specjalistycznych środków transportu

przebiegu procesu technologicznego lub magazynowania, a także wykorzystywanych do sprzedaży produktów rolnych czy też służących do przewozu zwierząt przeznaczonych do uboju.

■ Gdzie można składać wnioski?

Wnioski o wsparcie należy składać w oddziale regionalnym ARiMR.

Dokumenty można dostarczać osobiście, przez upoważnioną osobę, rejestrowaną przesyłką nadaną w placówce Poczty Polskiej lub za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcia: Maurizio Milanese-,
BlackMediaHouse.Stock.adobe.com

Prywatny las z dotacją z PROW

Rolnicy będący właścicielami lasów mogą ubiegać się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Wnioski o przyznanie pomocy na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska są przyjmowane do 31 grudnia 2021 r. Nabór odbywa się na korzystniejszych niż do tej pory zasadach.

Dofinansowanie może być przeznaczone na lasy prywatne w wieku 11–60 lat o powierzchni od 0,1 do 40 ha, stanowiące własność lub współwłasność wnioskodawcy lub jego współmałżonka, nieobjęte premią pielęgnacyjną Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) i dla których jest opracowany Uproszczony

Plan Urządzenia Lasu (UPUL) lub dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty.

Należy też pamiętać, że las, który może być objęty dofinansowaniem, powinien znajdować się poza obszarami Natura 2000, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych bądź narodowych lub ich

otulinami. Wyjątkiem jest sytuacja, w której planowane inwestycje nie będą wchodziły w konflikt z celami ochrony wyznaczonymi dla wymienionych terenów.

Wsparcie jest przyznawane do powierzchni lasu, w którym realizowane są konkretne inwestycje i można je otrzymać na: wprowadzenie drugiego piętra

w drzewostanie, zróżnicowanie struktury drzewostanu, założenie remizy, czyszczenie późne czy zabiegi ochronne przed zwierzyną. Warto podkreślić, że w obecnym naborze został rozszerzony zakres przyznawania pomocy na przebudowę składu gatunkowego drzewostanu poprzez dolesienia luk w drzewostanach uszkodzonych nie tylko w wyniku procesu chorobowego – tak jak było w poprzednich naborach – lecz także zniszczonych przez szkodniki, zwierzynę lub ekstremalne warunki pogodowe.

Wielkość dofinansowania jest uzależniona od rodzaju inwestycji oraz warunków, w jakich ma być realizowana i wynosi:

- na przebudowę składu gatunkowego drzewostanu przez wprowadzenie w nim drugiego piętra w lasach w warunkach korzystnych – 8137 zł/ha lub 9249 zł/ha

na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°;

- na przebudowę składu gatunkowego drzewostanu przez dolesianie luk powstałych w wyniku procesu chorobowego, uszkodzonych przez szkodniki, zwierzynę lub ekstremalne warunki pogodowe wraz z zabezpieczeniem pniaków po wyciętych drzewach na gruntach w warunkach korzystnych – 12 538 zł/ha lub 14 213 zł/ha w przypadku gruntów o nachyleniu terenu powyżej 12°;
- na zróżnicowanie struktury drzewostanu przez wprowadzenie podszytu na gruntach w warunkach korzystnych – 4610 zł/ha oraz 5210 zł/ha na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°;
- na założenie remizy bez względu na powierzchnię realizacji inwestycji i rodzaj gruntu – 848 zł;
- na czyszczenie późne lasów na gruntach w warunkach

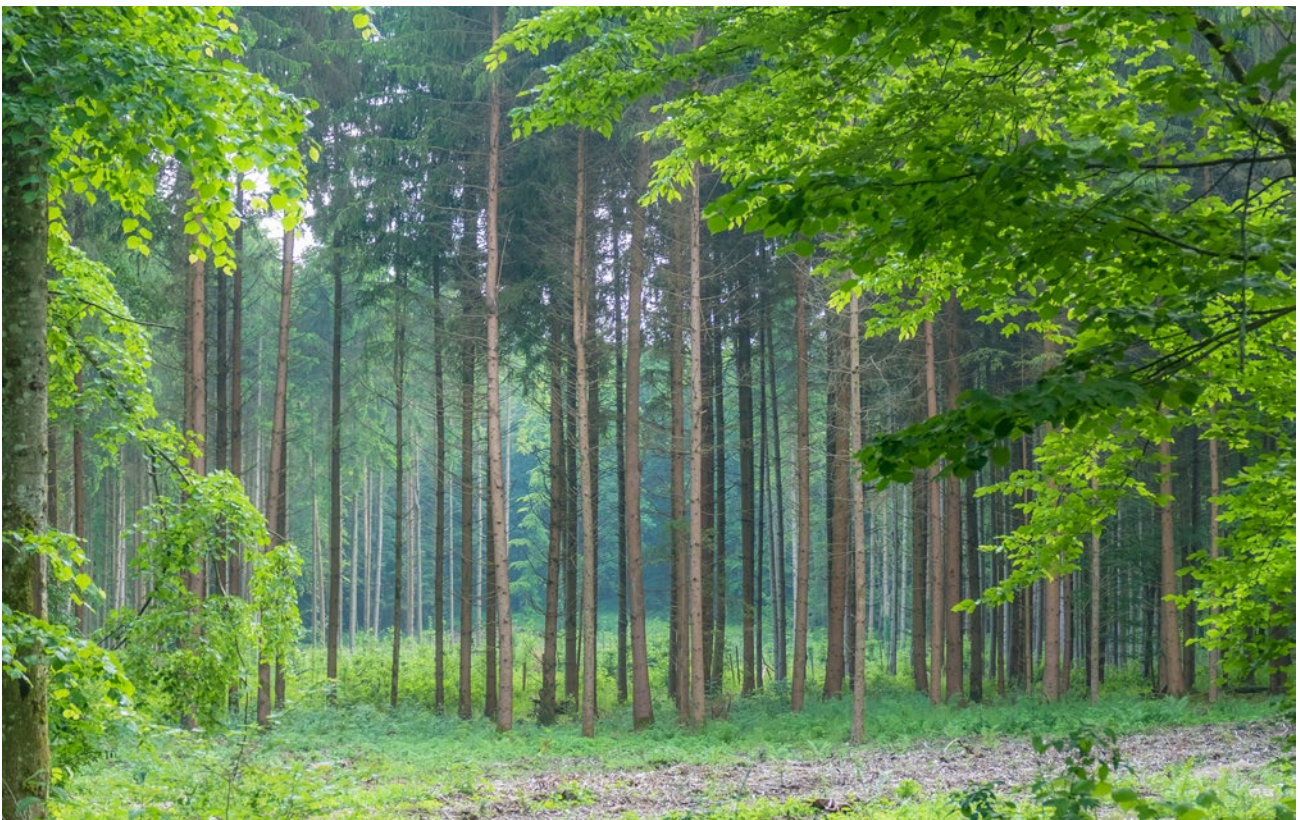
korzystnych – 764 zł/ha lub 917 zł/ha na gruntach o nachyleniu terenu powyżej 12°;

- na zabiegi ochronne przed zwierzyną w przypadku wprowadzania drugiego piętra w drzewostanie lub podszytu, lub dolesiania luk, lub założenia remizy: na zabezpieczenie drzewek re-pelentami – 424 zł/ha, na zabezpieczenie sadzonek osłonkami – 1488 zł/ha, na ogrodzenie remizy siatką metalową o wysokości minimum 2 m – 8,82 zł/mb.

Wnioski można składać w biurach powiatowych ARiMR osobiście, przez upoważnioną osobę, rejestrowaną przesyłką nadaną w placówce Poczty Polskiej lub za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: focus finder.Stock.adobe.com

Dofinansowanie może być przeznaczane na lasy prywatne w wieku 11–60 lat o powierzchni od 0,1 do 40 ha, stanowiące własność lub współwłasność wnioskodawcy lub jego współmałżonka, nieobjęte premią pielęgnacyjną PROW i dla których jest opracowany Uproszczony Plan Urządzenia Lasu lub dla których zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty

Wniosek o płatność z PROW można złożyć przez internet

ARiMR uruchomiła aplikację eWoP, która umożliwi rolnikom składanie przez internet wniosków o wypłatę pomocy przyznanej na działania inwestycyjne i premie finansowane z budżetu PROW na lata 2014–2020. To kolejne, obok aplikacji eWniosekPlus, cyfrowe narzędzie, które pozwala ubiegać się o wsparcie w ARiMR nie wychodząc z domu.

Dotychczas rolnik, który zrealizował inwestycje z PROW, musiał wypełnić papierowy wniosek o wypłatę środków i poświęcić czas na wizytę w placówce ARiMR, by go złożyć,

procedury i wypełnić na komputerze wniosek o płatność używając do tego internetowej aplikacji eWoP, a następnie przesłać go do ARiMR. Korzystanie z tego elektro-

- 5.1 Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof;
- 5.2 Wsparcie inwestycji w odtwierzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof;
- 6.1 Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników;
- 6.2 Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
- 6.3 Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw;
- 6.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej.

Portal eWoP umożliwia m.in.:

- złożenie wniosku o płatność wraz z załącznikami, a także ewentualnych korekt;
- wyświetlenie listy zapisanych i wysłanych wniosków lub korekt;
- przegląd wiadomości i powiadomień wysyłanych przez ARiMR do rolnika.

Do eWoP można logować się za pomocą posiadanego już loginu i hasła, które używane były dotąd przy korzystaniu z aplikacji eWniosekPlus czy IRZPlus.

Biuro Prasowe ARiMR
tel. 22 318 40 90

Zdjęcie: Frank11.Stock.adobe.com

ARiMR uruchomiła aplikację eWoP, która umożliwi rolnikom składanie przez internet wniosków o wypłatę pomocy przyznanej na działania inwestycyjne i premie finansowane z budżetu PROW 2014–2020

czy na poczcie, by go wysłać. Wniosek musiał zostać wprowadzony do systemu informatycznego przez pracownika Agencji. Następnie był poddawany ocenie. Jeżeli eksperci ARiMR mieli do niego uwagi, wysyłane było do rolnika pismo z prośbą o złożenie wyjaśnień, które po ich dostarczeniu do Agencji – bezpośrednio lub za pośrednictwem poczty – były poddawane ocenie. Jeżeli wszystko się zgadzało, dokonywana była wypłata należnych rolnikowi pieniędzy. Teraz można uniknąć tej czasochłonnej

nicznego rozwiązania ma szereg zalet, m.in. usprawnia proces weryfikacji dokumentów, zapewnia efektywną i szybką komunikację między beneficjentem a Agencją, co w rezultacie przyspiesza wypłatę środków finansowych.

Elektroniczne wnioski o płatność można składać w ramach następujących działań:

- 4.1 Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych;
- 4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój;

Program dla szkół – edukuje i smakuje

„Program dla szkół” został uruchomiony zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej w roku szkolnym 2017/2018. Zastąpił on programy „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”, których realizacja zakończyła się wraz z rokiem szkolnym 2016/2017. „Program dla szkół”, podobnie jak programy realizowane poprzednio, cieszy się dużą popularnością i już na stałe wpisał się w codzienne życie szkół podstawowych na terenie całego kraju.

Jest to program o charakterze edukacyjnym. Jego głównym celem jest, po pierwsze, kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie spożycia owoców, warzyw oraz mleka i produktów mlecznych w ich codziennej diecie, a po drugie – propagowanie zdrowego stylu życia oraz wiedzy na temat pochodzenia i uprawy produktów, które otrzymują, dzięki działaniom towarzyszącym o charakterze edukacyjnym. W ramach Programu dzieci otrzymują kilka razy w tygodniu owoce i warzywa oraz mleko i produkty mleczne, a także uczestniczą w specjalnych zajęciach edukacyjnych realizowanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.

W zakres działań podejmowanych w ramach realizacji Programu wchodzi zatem dostawa owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych, a także działania edukacyjne i promocyjne.

Program finansowany jest ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i krajowego. Polska jest jednym z największych beneficjentów Programu w UE – pod względem przyznanego budżetu plasuje się na czwartym miejscu. Wyższy budżet otrzymywały Francja, Niemcy i Włochy. W roku szkolnym 2021/2022 budżet na realizację Programu w Polsce wynosi łącznie 229,09 mln zł, w tym 100,99 mln zł

z budżetu UE oraz 128,10 mln zł z budżetu krajowego.

Podział budżetu na poszczególne działania i komponenty, jak również wysokość stawki pomocy za jedną porcję w komponencie owocowo-warzywnym i mlecznym ustalana jest dla każdego roku szkolnego w stosownym rozporządzeniu Rady Ministrów. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 sierpnia 2021 r.¹ stawka pomocy za jedną porcję wynosi:

- 0,76 zł – w komponencie owocowo-warzywnym;
- 0,80 zł – w komponencie mlecznym.

W Polsce grupę docelową „Programu dla szkół” stanowią dzieci z klas I–V szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz klas I–II ogólnokształcących szkół baletowych.

Zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 23 sierpnia 2021 r.² dzieciom uczestniczącym w „Programie dla szkół” w roku szkolnym 2021/2022 udostępniane będą bezpłatnie, co najmniej dwa razy w tygodniu (10, 11 lub 12 tygodni udostępniania w każdym z semestrów w roku szkolnym):

- świeże, przygotowane do bezpośredniego spożycia owoce i warzywa, tj.: jabłka, gruszki, śliwki (w I semestrze), truskawki (w II semestrze), marchewki, rzodkiewki, papryka słodka (w I semestrze),

kalarepa, pomidorki, a także soki owocowe;

- mleko i produkty mleczne, tj.: mleko białe, serki twarogowe, jogurty i kefiry naturalne w liczbie określonej w rozporządzeniu MRiRW.

Obok dostaw produktów, jednym z głównych elementów „Programu dla szkół” są działania edukacyjne. Aby skutecznie i trwale ukształtować nawyki żywieniowe dzieci nie tylko otrzymują porcje owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych, ale również uczestniczą w działaniach edukacyjnych, informujących o zaletach spożywania tych produktów. Szkoły uczestniczące w Programie zobowiązane są przeprowadzić w każdym semestrze roku szkolnego co najmniej dwa działania zgodnie z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r.³. Działania te powinny obejmować edukację z zakresu zasad zdrowego żywienia, pochodzenia i uprawy owoców i warzyw, produkcji produktów mlecznych oraz przeciwdziałania marnotrawieniu żywności. Poruszana jest również tematyka produktów ekologicznych.

Katalog działań edukacyjnych obejmuje:

- organizowanie konkursów i festynów tematycznych;
- organizowanie warsztatów kulinarnych;

- zakładanie i prowadzenie ogródków szkolnych w różnych formach;
- wspólne spożywanie drugiego śniadania połączone z degustacją owoców i warzyw oraz mleka i ich przetworów (w tym produktów ekologicznych i regionalnych), organizowanie wycieczek do gospodarstw rolnych, gospodarstw ogrodniczych, zakładów przetwórstwa owoców i warzyw (w tym ekologicznych), zakładów mleczarskich oraz na lokalne rynki;
- stosowanie innych sposobów upowszechniania informacji o korzyściach płynących ze spożywania owoców i warzyw oraz mleka i ich przetworów, w szczególności przez organizowanie wystaw, przygotowywanie prezentacji oraz wydawanie gazetek.

W ramach wsparcia realizacji działań edukacyjnych przez szkoły przygotowano:

- pakiet materiałów edukacyjnych pt. „Ekipa Chrumasa gotuje” obejmujący: filmy edukacyjne oparte na warsztatach kulinarnych, broszurę dla dzieci oraz poradniki dla rodziców i nauczycieli;
- dwa zestawy scenariuszy zajęć edukacyjnych (dla klas I–III oraz IV–V szkoły podstawowej), które koncentrują się na tematyce związanej z propagowaniem zdrowej diety bogatej w owoce, warzywa oraz produkty mleczne, uprawą i pochodzeniem poszczególnych produktów oraz zapobieganiu marnotrawieniu żywności.

Wymienione materiały dostępne są na stronach internetowych: KOWR (www.kowr.gov.pl) i Programu dla szkół (www.programdlaszkol.org) w zakładce Działania edukacyjne.

W roku szkolnym 2020/2021 w Programie uczestniczyło:

- w komponencie owocowo-warzywnym – ok. 10,6 tys. szkół podstawowych oraz ok. 1287 tys. dzieci, które stanowią ok. 75% grupy docelowej dzieci w całej Polsce;

Głównym celem Programu jest kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie spożycia owoców, warzyw oraz mleka i produktów mlecznych w ich codziennej diecie

- w komponencie mlecznym – ok. 11,6 tys. szkół podstawowych oraz ok. 1389 tys. dzieci, które stanowią ok. 81% grupy docelowej dzieci w całej Polsce.

W związku z sytuacją epidemiczną i zawieszeniem stacjonarnych zajęć edukacyjnych w szkołach podstawowych z powodu rozprzestrzenienia się wirusa COVID-19, dostawcy mogli realizować Program zgodnie z opracowanymi przez ARiMR Wytycznymi dla zatwierdzonych dostawców/zatwierdzonych szkół podstawowych biorących udział w Programie dla szkół w roku szkolnym 2020/2021, tj.:

- w przypadku zawieszenia stacjonarnych zajęć edukacyjnych w klasach grupy docelowej istniała możliwość udostępniania produktów dla dzieci z:

- ✓ klas VI–VIII – w przypadku szkół podstawowych, ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia,
- ✓ klas III–V – w przypadku ogólnokształcących szkół baletowych,
- ✓ oddziałów przedszkolnych – w przypadku szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi;

- dodatkowo dyrektorzy szkół podstawowych, które uczestniczyły w programie, w przypadku zawieszenia zajęć w klasach grupy docelowej, mogli przekazywać owoce i warzywa lub mleko i przetwory mleczne rodzicom lub opiekunom prawnym dzieci, które uczyły się w systemie zdalnym;
- wyłącznie w przypadku, gdy dyrektor szkoły odmówił przyjęcia produktów i realizacji programu, po uzyskaniu stosownego oświadczenia o odmowie przyjęcia produktów, warunkowo dostawcy mieli możliwość bezpłatnego przekazania produktów do organizacji pożytku publicznego, szpitali oraz służb mundurowych (dla wojska, policji itp.), domów pomocy społecznej, hospicjów, domów dziecka, rodzin zastępczych itp.

■ Działania promocyjne w roku szkolnym 2020/2021

W roku szkolnym 2020/2021 KOWR zrealizował następujące działania promocyjne w ramach „Programu dla szkół” w oparciu o linię graficzną „Pamiętnika Chrumasa”:

- filmy animowane – zakończono realizację zamówienia

W ramach Programu dzieci otrzymują: jabłka, gruszki, truskawki, soki lub przecięry owocowe, marchewki, rzodkiewki, kalarepę, pomidorki oraz mleko białe, serki twarogowe, jogurty i kefiry naturalne

polegającego na produkcji materiałów filmowych oraz tekstowych;

- działania promocyjne w telewizji (maj) – zakończono realizację zamówienia polegającego na emisji spotu promocyjnego na kanałach: TVP1, TVP2, TVP ABC oraz TVP Seriale;
- działania promocyjne w telewizji (czerwiec–lipiec) – zakończono realizację działań polegających na emisji spotu i teledysku w telewizji TVP ABC oraz emisji spotu w telewizji Polsat;
- dziennik elektroniczny (kwiecień) – zakończono realizację zamówienia polegającego na emisji banerów na dwóch stronach

zarządzanych przez dostawcę dziennika elektronicznego;

- dziennik elektroniczny (maj–czerwiec) – zakończono realizację współpracy z dziennikiem elektronicznym;
- drewniane puzzle – zakończono realizację zamówienia polegającego na przygotowaniu projektu oraz produkcji puzzli drewnianych;
- kampania na kanale YouTube – zakończono realizację zamówienia polegającego na emisji spotu promującego Program na platformie YT;
- druk plakatów – zakończono realizację zamówienia na druk i dystrybucję plakatu;

- produkcja słuchowisk, produkcja banneru i emisja na stronach www – zakończono realizację zamówienia.

Ponadto na bieżąco trwa obsługa profilu „Program dla szkół” na portalu społecznościowym Facebook oraz na kanale YouTube.

W przyszłym roku szkolnym KOWR planuje kontynuację działań promocyjnych z wykorzystaniem najefektywniejszych kanałów komunikacji.

**Departament Wspierania
Konsumpcji KOWR
tel. 22 376 79 79**

Zdjęcia: Fotolia, Nitri-, Sitriell-, New Africa-, Atlas-, Maria Brzostowska-, Naturalbox-, Tim UR.Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości środków finansowych przeznaczonych na wypłatę pomocy krajowej i pomocy unijnej w ramach finansowania programu dla szkół oraz wysokości stawek pomocy finansowej z tytułu realizacji działań w ramach tego programu w roku szkolnym 2021/2022 (Dz.U., poz. 1532).

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół (Dz.U., poz. 1572).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechnianiu wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe (Dz.U. z 2020 r., poz. 1302).

Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa

Finale konkursu filmowego dla młodzieży

III Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży „Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” został rozstrzygnięty. 26 listopada 2021 r. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyła się gala finałowa z udziałem wicepremiera, ministra rolnictwa i rozwoju wsi Henryka Kowalczyka, podczas której laureaci konkursu otrzymali nagrody.

Celem konkursu organizowanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) od 2019 r. jest propagowanie wśród młodzieży bezpiecznych zachowań związanych z pracą na terenie gospodarstwa rolnego oraz popularyzowanie światowej strategii prewencji w dziedzinie bezpieczeństwa pracy Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego – ISSA (ang. International Social

Security Association), do którego KRUS należy od 1991 r.

W tym roku zadaniem konkursowym było zobrazowanie filarów strategii „Wizja Zero”, którymi są: bezpieczeństwo, zdrowie, dobrostan i co najmniej jednej z jej siedmiu Złotych Zasad, ze szczególnym zwróceniem uwagi na „Zasadę 1.: Przejmij inicjatywę – zaangażuj się”, także w kontekście zagrożeń wynikających z sytuacji epidemicznej,

spowodowanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Do konkursu zakwalifikowano 26 filmów, spośród których 28 października br. Komisja Konkursowa, pod przewodnictwem prezesa KRUS dr Aleksandry Hadzik, wybrała trzy najlepsze oraz wyróżniła cztery kolejne filmy. Przyznane zostały również dwie nagrody specjalne.

Laureatami III Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodzieży „Moja Wizja Zero – Rolnik Liderem Bezpieczeństwa” zostali:

- I miejsce – Karolina Matusiak,
- II miejsce – Filip Bareja,
- III miejsce – Patryk Sokołowski.

Wyróżnienia w konkursie otrzymali: Gabriel Łakomy, Mateusz Skwierczyński, Wojciech Urban

Karolina Matusiak z nagrodą od Fundacji PGE za zajęcie I miejsca w konkursie. Nagrodę wręczyła Marta Proczek, dyrektor ds. projektów Fundacji PGE

Zastępca prezesa KRUS Monika Rzepecka wręcza nagrodę Filipowi Barei za zajęcie II miejsca w konkursie

i Samuel Pawełczyk. Nagroda specjalna Głównego Inspektora Pracy została przyznana Karolinie Matusiak, nagrodę specjalną Agro Ubezpieczenia otrzymał Konrad Strama.

Współorganizatorami i fundatorami nagród w konkursie byli: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy,

Pocztowe Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Fundacja PGE, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Konkurs odbył się pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz pod patronem medialnym TVP Info.

Zwycięskie filmy są udostępnione na stronie www.krus.gov.pl, na kanale KRUS na YouTube oraz na profilu KRUS na portalu Facebook.

**Biurowo Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej KRUS**

tel. 22 592 66 42

Zdjęcia: archiwum KRUS

Biuletyn informacyjny nr 11–12/2021 (237). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Karolina Gaweł, Joanna Gierulka, Waldemar Guba, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Magdalena Maciejewska, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasepa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I stronie okładki oraz stronach 1–3:** sunnyfrog-, podlaski49.Stock.adobe.com, archiwum MRiRW.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.: 22 623 11 75, 22 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publicacje>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>.

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 15 grudnia 2021 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zapol Sobczyk Spółka Jawna, al. Piastów 42, 71-062 Szczecin.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

#SZCZEPIMYSIĘ

Szczepienia przeciw COVID-19

Szczepionka to najbardziej skuteczna metoda, która chroni przed zakażeniem. Dzięki szczepieniom na świecie udało się całkowicie wyeliminować lub znacząco ograniczyć wiele śmiertelnych chorób.

Rolniku! Sprawdź, jak zaszczepić się przeciw COVID-19 i dlaczego warto to zrobić!

DLACZEGO WARTO SIĘ ZASZCZEPIĆ?

- Bo uchronisz się przed COVID-19.
- Bo uratujesz komuś życie.
- Pomożesz zwalczyć pandemię.
- Bo możesz – szczepionki są bezpłatne, dobrowolne i skuteczne.
- Bo szczepionki są bezpieczne – badane m.in. przez ekspertów z całej Unii Europejskiej.
- Zyskasz spokój – Ty i Twoi bliscy będą bezpieczni.
- Bo dzięki temu szybciej wrócimy do normalności.

Co zrobić, żeby się ZASZCZEPIĆ?

1. Zarejestruj się na bezpłatne szczepienie.

Możesz to zrobić przez całodobową infolinię 989, przez e-Rejestrację na pacjent.gov.pl, w wybranym punkcie szczepień lub przez SMS na numer 664 908 556.

2. Przejdź kwalifikację. Dla Twojego bezpieczeństwa zostaniesz zbadany przez lekarza.

3. Zaszczep się. Skorzystaj ze szczepienia i obserwuj stan swojego zdrowia.

4. Przyjmij drugą dawkę. Wszystkich informacji udzieli Ci Twój punkt szczepień.

Znajdź punkt szczepień w Twojej okolicy na GOV.PL/SZCZEPIMYSIE

JAK DZIAŁA SZCZEPIONKA?

Szczepionka wyzwała w organizmie człowieka naturalną produkcję przeciwciał. Stymuluje także nasze komórki odpornościowe tak, aby chroniły nas przed zakażeniem COVID-19.

DLACZEGO JEST BEZPIECZNA?

Szczepionka przeciw COVID-19 powstała zgodnie ze wszystkimi najwyższymi standardami bezpieczeństwa. W badania nad nią zaangażowali się wybitni naukowcy z całego świata.

Dzięki tak dużemu, globalnemu wysiłkowi otrzymaliśmy bezpieczną i skuteczną broń w walce z pandemią.

Szukasz sprawdzonych informacji?

Wejdź na gov.pl/szczepimysie lub zadzwoń na bezpłatną infolinię 989.

**NASZĄ ROLA
SILNA POLSKA**

POLSKI ŁAD

dla polskiej wsi

Rolniczko, Rolniku!

- Polski Ład dla Polskiej Wsi to **dla Ciebie realne korzyści**
- Dbamy o Twoją przyszłość i **wspieramy Twoje inwestycje**
- Troszcząc się o **rozwój i innowacje** na wsi – ułatwiamy Ci pracę
- Wspólnie **pielęgnowujemy tradycje**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

SOLIDARNI ROLNIKAMI

Zawsze aktualnych informacji o programie szukaj na
www.gov.pl/polski-lad